

Szentandrás Híradó

ÖNKORMÁNYZATI HAVILAP

1997. április

Ára: 42 Ft

III. évfolyam, 4. szám

A tartalomból

Nagyböjti lelki gyakorlat	3. oldal
Az Sza és Tb. törvényről	6. oldal
Fellobbant a láng	9. oldal
KI MIT TUD?	9. oldal
Túl a mélyponton	10. oldal
Üdvözet Betlerről	13. oldal
Sporttörténet XXIII. rész	16. oldal

Kosztolányi Dezső

Magyar költők sikolya Európa költőihez

Oly mélyre estünk, hogy nem hullhatunk már,
nincs is magas és nincs számunkra mély.
Anyánk nyelvén sikoltunk a világhoz,
mi lesz szívünkkel és mi lesz szavunkkal,
ha jó az éj?

Ti messze költők, akik távol innen
emelkedtek az Isten szívihez,
mi földön ülünk már s szavak hamúját
kapargatjuk és fölzokogva kérjük,
mi lesz, mi lesz?

A versünk is már csak segélysikoltás,
mely ki se hat a tűzön-poklon át,
mint gyöngö csecsemőé, kit megölnek
és mint a szüzé, akit meggyaláznak
a katonák.

MAJÁLIS '97

*Békésszentandrás Nagyközség
Önkormányzata
és a Szentandrás Híradó
1997. május 1-jén
a községi sporttelepen
majálist rendez.*

*Sportversenyek, büfé, tombola, szórakozás!
(A részletes programot keresse a
plakátokon!)*

Rendezőség

IGAZSÁGOSABB ÉS TESTVÉRIESEBB VILÁGOT!

A Magyar Katolikus Püspöki Kar körlevele a hívekhez és minden jóakarató emberhez a magyar társadalomról

ÁLLAM ÉS POLITIKA

Helyzetkép

A politikai rendszerváltás és következményei

A volt szocialista országokban az állami intézményrendszer és a politika világának radikális átrendeződésére került sor. Így történt ez Magyarországon is az 1989-90 utáni békés átmenet, az „alkotmányos vagy jogállami forradalom” során. Emlékeztetni kell ennek a folyamatnak számtalan pozitívumára, amelyek a - korábban csak hangoztatott - alkotmányosság, a jogállamiság, a szabad választások, a szólás-, a gyülekezés-, a lelkiismereti és vallásszabadság, általában az emberi jogok biztosítása területén most meg is valósultak. Sok olyan érték vált újra valósággá a társadalom életében, amely negyven éven át hiányzott, így például a többpártrendszer és a politikai pluralizmus.

1989 előtt mindez elképzelhetetlen volt Magyarországon, holott ezek szolgálták és szolgálják az emberi méltóságnak, az igazságosságnak és a szabadságnak az egyház által is hirdetett értékeit.

A többpártrendszerű, pluralista demokrácia intézményei kiépültek, működésük eddig alapvetően a stabilitást szolgáltatta.

Látványosan egyetlen intézmény sem tért le az alkotmányosság és a jogállamiság, vagyis az alkotmánynak és a törvényeknek való engedelmesség útjáról. A demokratikus intézmények szilárdnak bizonyultak.

A *Centesimus annus* pápai enciklika azonban már 1991-ben felhívta a figyelmet arra, hogy az átalakulással érintett országok számára valódi „háború utáni” időszak fog bekövetkezni számtalan problémával (CA 28).

A politikai átalakulás és a demokrácia nem hozta magával a sokak által remélt jólétet. Összegezve mai helyzetünket:

sok jogos reményünk valósággá vált - sokat kell azonban még fáradoznunk azon, hogy az emberhez valóban méltó élet alakuljon ki a magyar társadalomban.

A hatalom birtokosai, a politikai osztály tagjai nem képesek meggyőzően és hitelesen képviselni a politika új minőségét, amit az állampolgárok joggal elvárnak. A polgárok egy része úgy véli, hogy a politikusok, elsősorban a választott képviselők és a parlamenti pártok egy új (de gyakran a régi személyekből álló) elitet alkotnak, amely nem érzékeny a társadalom valódi helyzetére és problémáira.

Bízunk azonban abban, hogy a politikusok nagyobb része őszintén törekszik hivatásának betöltésére.

Magyarországon (akárcsak a többi volt szocialista országban) *az állam átalakításának paradoxona*, hogy egyfelől le kell építeni egy totalitárius, centralizált, bürokratikus és a társadalmi tulajdonra épülő államot, másfelől fel kell építeni a pluralizmusra épülő, de működőképes államot. Ez valójában *átépítést* jelent. Minthogy azonban nincsenek kidolgozott modellek, nem meglepőek, de semmiképpen sem helyeselhetőek azok a jelenségek, amelyek újraállamosításhoz és központosításhoz vezetnek. Emiatt tapasztalható bizonytalanság az állam szerepvállalásával kapcsolatban is, különösen a szociális szolgáltatások terén.

Nehezen feloldható ellentmondás az, hogy az állam egyes területeken terjeszkedik, a társadalom önszervező képességét gyengíti, a másik oldalon pedig kivonul a szociális ellátásokból.

Az állam eredményes működését a hatékony közigazgatás biztosítja. A jó törvények mellett nélkülözhetetlen a jó közigazgatás és a megfelelően javadalmazott és feddhetetlen

köztisztviselői kar. Sajnálatos, hogy az utóbbi időben számos képzett tisztviselő kényszerül arra, hogy - az alacsony bérek és az intézményi megvonások miatt - otthagyja a közszolgálatot.

Sok tekintetben mindmáig *tisztázatlan az állam és a társadalom viszonya.*

A Magyarországon is megvalósult képviselői demokrácia úgy érvényesül, hogy a nép által választott képviselőket meghatározott időre felhatalmazzák arra, hogy ígéreteik és belátásuk szerint intézzék a köz ügyeit. Ez alapozza meg a képviselők többsége által támogatott *kormányzat jogi legitimitását.*

A társadalom azonban érzékeny a *társadalmi legitimitásra* is, ami a politikai hatalom mindenkor társadalmi elfogadottságát jelenti. Ehhez nélkülözhetetlen volna a hatalom és a társadalom közötti folyamatos és őszinte párbeszéd, az ezt szolgáló intézmények rendszere és hatékony működése.

Mind a kormányzati, mind a társadalmi szerveknek jobban kellene törekedniük a társadalmi összefogást, a szociális partnerséget elősegítő megmozdulások, intézmények létrehozására, a meglévő támogatására.

Enélkül fokozódhat a politikából való általános kiábrándultság, amely éppúgy jelentkezik a politika iránti bizalmatlanságban, mint a politikai aktivitás csökkenésében.

A társadalom elmaradt átalakulása

1989 előtt az ellenzéki politizálás egyik fő követelése - mind az állammal, mind mindenemű központi és monopol jellelű hatalommal szemben - az öntudatos, öngazgató, autonóm szervezetű társadalom kiépítése volt.

Ezt jelentette a *civil társadalom* eszméje, ami magába foglalta egyrészt a decentralizáció

igényét, másrészt a lakóhelyi, a munkahelyi és egyéb alsó szinteken a közéleti részvételnek és a megfelelő társadalmi szervezet megteremtésének igényét (amelyet a szubszidiaritás eszméje is sürget).

Ebből a célkitűzésből alig valósult meg valami. Hiányoznak a polgárok bevonására irányuló határozott politikai elképzelések és intézkedések. Sőt, az elmúlt egy-két év - például a közigazgatásban - újra a központosítás irányába mutat. Ugyanakkor a politikailag képzetlen és tapasztalatlan, nem ritkán már csalódott polgárok legtöbbször maguk sem hiszik, hogy hatékonyan közre tudnának működni szűkebb vagy tágabb környezetük viszonyainak javításában. A már létrejött civil önszerveződő csoportoknak többnyire hiányzik az anyagi hátterük a hatékony cselekvésre, ezért válnak hatástalanná vagy az államnak anyagilag kiszolgáltatottá.

Gondoskodni kell arról, hogy a társadalmi szervezetek anyagi támogatása valódi értékük, nem pedig politikai szempontok vagy éppen egyéni érdekek alapján történjen.

A rendszerváltás *nem hozta magával elegendő mértékben a társadalom közéleti aktivizálódását.* Márpedig enélkül lehetetlen, hogy a demokrácia intézményesen biztosított lehetősége valóságos gyakorlattá váljék.

Az állami bürokráciának 1989 után sem lett azonban érdekévé, hogy elősegítse önmaga társadalmiasodását, s ösztönözze az alsóbb szintű polgári mozgalmakat és társadalmi szerveződéseket.

A gazdaságban, a politikai életben és a kultúrában mutatóközpontozó centralizálódás pedig - alkalmi elkerülhetlensége ellenére is - két irányban is hátrányos következményekkel jár. Egyfelől nem bontakoznak ki

alsó szintű kezdeményezések. Az egyes emberek és a kisebb közösségek nem szereznek közéleti tapasztalatot, sőt legtöbbször a másokért, a közért való elköteleződésük sem fejlődik ki.

Így fontos energiák maradnak hasznosítatlanul.

Másrészt a mamutszervezetek eltávolodnak a konkrét emberek világától és a társadalom alsóbb szintjeitől, nem tudják követni azok igényeit, viszont az önkéntes egyéni és közösségi együttműködések túlterhelődnek, és ezért feladataikat nehezebben tudják ellátni.

Kedvező változás viszont, hogy szabadabban, emberibb, demokratikusabb módszerekkel folyhat a civil társadalom további erősítése, hiszen jelenleg 41 ezer társadalmi szervezet létezik - legalábbis a bejegyzés szerint.

Szemponatok és ajánlások

Személyes felelősségünk

Egyetlen ország lakossága sem várhatja el, hogy kormányzati, államigazgatási szervek és intézmények végezzenek el minden feladatot.

A kormányzatok sehol a világon nem tökéletes intézmények.

A törvényhozás gyakran rövidtávú kompromisszumok eredménye, a közigazgatás esetenként rossz irányítás alatt áll: egy-egy intézkedés gyakran nem várt és nem szándékolt következményekkel jár.

Az állampolgároknak maguknak is részt kell venniük a problémák megoldásában, nemcsak választójoguk gyakorlásával, hanem a társadalmi és az egyházi szervezeteken keresztül, de egyéni kezdeményezéseikkel is. Fellépésük kiegészítheti, esetleg helyesbítheti a központi és a helyi kormányzatok munkáját. A szubszidiaritás elvéből is következően a „civil szféra” részvétele nélkülözhetetlen a demokratikus intézmények kialakításában és működtetésében.

Nem szabad engedni, hogy a társadalomban *terjedő pesszimizmus*, rezignáció és rosszkezdő uralkodóvá válják. Kritikusan rámutatunk ugyan a gondokra, a bajokra, a hibákra, ugyanakkor viszont tisztában vagyunk avval - s erről ma sokan könnyen megfélekednek -, hogy az 1989-1990-től kialakult politikai és állami intézményrendszer új igazabb és

emberibb világot hozott az azt megelőző évtizedek totalitárius, egyetlen pártot és annak vezetőit szolgáló rendszere helyébe.

Nem feledhetjük, hogy évtizedeken át a társadalom nagyrészt megfosztották az emberi méltóság olyan - papíron ugyan létező - alapfeltételeitől, mint az emberi jogok, közöttük a vallásszabadság, a demokrácia és a jogállamiság. Az egyház ezért szembeszáll avval a kicsinyes szemlélettel, amely a változásoknak csak a nehézségeit és rossz oldalait látja, vagy megfélekedzik a szabadság csodálatos adományairól, és ezzel a múlt iránti hamis nosztalgiaát szolgálja.

A *keresztények kötelessége* a demokratikus társadalmi modell létrehozása és előmozdítása (OA 24).

Ennek része a *jogállam* elve, mely „a törvénynek és nem az emberek önkényes akaratának rendel alá mindent” (CA 44). „Valódi demokrácia csak jogállamban és az emberi személy helyes értelmezése alapján lehetséges. A demokrácia igényli azon nélkülözhetetlen feltételek megteremtését, amelyek ezt lehetővé teszik, elsősorban a nevelés és oktatás által” (CA 46). Érthető, mégis sajnálatos tény, hogy az állam és a társadalom közötti értetlenség és a politikával szembeni bizalmatlanság egyik fő forrása a politika és a demokrácia működésére vonatkozó ismeretek hiánya. A demokrácia, a jogállamiság, az alkotmányosság olyan értékek, melyeket nem lehet egyszerűen ajándékba kapni, hanem el kell sajátítani, és fokozatosan kell gondolkodásmódunk, általános kultúránk részévé tenni. Ezért a megélhetési nehézségek és a politikai kiábrándultság ellenére buzdítjuk híveinket, és biztatunk minden embert ezeknek az alapvető értékeknek megismerésére és elsajátítására. Tesszük ezt annál is inkább, mert „a közjó az egész emberhez tartozik, azaz mind testi, mind lelki szükségleteihez” (PT 57).

„Ma nagy gondot kell fordítani a nép, és főleg az ifjúság állampolgári és politikai nevelésére, hogy az állampolgárok jól betölthessék szerepüket a politikai közösség életében” (GS 75).

(folytatjuk)

Nagybőjti lelki gyakorlat

Ez év március 20-án kezdődött templomunkban a háromnapos nagybőjti lelki gyakorlat. Aki vette a fáradságot és a három estén eljött a templomba, hogy hitünk szerint - legalább húsvét táján - eleget tegyen az egyház parancsának, felejthetetlen élményben volt része. A lelki gyakorlat vezetője az a fiatal, erdélyi származású lelkiatya volt, akit 1996. június 8-án szenteltek pappá. Vargyas Emil tisztelendő úr nem ismeretlen a szentendrési hívek előtt, mert teológiai tanulmányai alatt is sokszor megfordult Szentendrén, itt töltötte vakációját, majd fölszentelése után templomunkban tartotta első szentmiséjét is.

A lelki gyakorlatokon nagyszámú hívőssereg gyűlt össze templomunkban, nemcsak a húsvéti szentgyónás elvégzésére, hanem a fiatal tisztelendő Atya beszédeinek meghallgatására is. Már az első este mondta, hogy a lelki gyakorlat szentbeszédeinek középpontjában a kereszt áll. A kereszt Jézus halálát, Isten mérhetetlen szeretetét bizonyítja, mivel egyszülött Fiát áldozta fel értünk, hogy megszabaduljunk

a bűn rabságából. A kereszt nemcsak tragédiára emlékeztet minket, hanem az örvendetes hír szimbólumaként jelzi, milyen nagy dolgot cselekedett Isten - értünk... A többi napok szentbeszédeiben is emlékeztette a híveket a keresztdozatra, ahogyan Jézus mondta „Aki utánam akar jönni, tagadja meg önmagát, vegye fel keresztjét és kövessen engem.” A kereszthozzához kérjük égi Édesanyánkat, Máriát, aki nemcsak a golgotához vezető úton találkozott szent Fiával, hanem ott állt a kereszt alatt is, átélte minden földi édesanya keresztviseletét. Szentbeszédeiben utánozhatatlan szívéllyel alkalmazta a „Kedves Szentendrési Testvéreim” megszólítást, lelki gyakorlatos szentbeszédének végén is, amikor sokunk által ismert, s minden bizonytal néki nagyon kedves erdélyi költő versével hívta fel a jelenlévőket, földi édesanyánk tiszteletére és szeretetére, mintegy búcsúzva tőlünk, Dsida Jenő alábbi versével:

Óda az édesanyámhoz

Dicsértessél Te is itt a földön
mert esküszöm, hogy nagyon nagy a Lelked
s a földi szívek földig borulását
Te mindenkinél inkább megérdemled.

Nézem, látom a teltzsákú éveket
és érzem: nekem már semmit sem hagy,
de büszke leszek mindéltig arra,
hogy Te vagy nekem, aki Te vagy.

Te vagy az, aki mindenkinek ad,
a szenvedőknek virrasztást, vizet,
Te vagy, akinek mindenki adója,
s akinek jóval senki nem fizet.

...Hadd legyek én hát az igazi zengő,
kis, régi gyermek rombadólt tanyán
és harsogjam el hozsannás hitemmel
Dicsértessél, dicsértessél, Anyám!

Befejezésül, a szentendrési hívek köszönetüket tolmácsolják a tisztelendő Atyának fáradozásáért, jövődő munkásságára Isten áldását kérik.

Szabó Imre

APRÓ * APRÓ * APRÓ * APRÓ * APRÓ

Nagyobb területű szántóföldet bérelnék vagy vásárolnék Békésszentandrás külterületén. Ajánlatokat az ÍRISZ Szőnyegboltba kérem.

***

Eladó! Sega mega drive II. gép és kazetták olcsó áron. Telefon: 311-409 Bolgár Tamás

***

Gépelést, szövegszerkesztést vállalunk! Széchenyi u. 17.

***

Prohászka u. 30. sz. alatti családi ház eladó. Érdeklődni: Bencsik Józsefnél, telefon: 06/1-2-267-762.

***

Harcásban 1000 nszögöl föld eladó. Érdeklődni: Bencsik József, Prohászka u. 30.

Gidai Erzsébet

Gazdasági túlélésünk esélyei és az adósság ára

VIII. rész

A lakosság egészének fogyasztási szerkezetén belül az anyagi (fűtés, energia, víz stb.) és az ún. nem anyagi szolgáltatások aránya folyó áron az 1989. évi 33-34%-ról 50% körüli nagyságra emelkedett napjainkra, az élelmiszerfogyasztás részaránya is az áremelkedés miatt megváltozott. A szegények csoportjába tartozó családok esetében ezek az arányok úgy alakulnak, hogy az élelmiszer és a rezsi költség gyakorlatilag elfogyasztja jövedelmüket, míg az iparcikkek fogyasztása mind arányában, mind volumenében csökkent.

A lakossági jövedelmek ma hazánkban térben rendkívül differenciáltak. A főváros és kerületei, az ország egyes tájegységei, a különböző méretű, történelmi háttérű, egy-egy tájegységen belüli elhelyezkedésük, személyi és hivatali kapcsolódásaik egyaránt formáltak.

Így az egy főre (vagy egy keresőre) jutó jövedelmek egyes helyeken a más településeken elérhetőnek többszörösét teszik ki.

Csak példaként, és csak az egyes térségek átlagát vizsgálva, emeljünk ki néhány jellegzetes arányt.

Budapest 4 kerületében, ahol az egy főre jutó jövedelem a legmagasabb, (I., II., XI. és XII. kerületek) az egy keresőre jutó jövedelem színvonal

* több mint kétszerese ugyanazon város 5 legalacsonyabb jövedelemmel rendelkező keresők egy főre jutó jövedelmének (IV., XVII., XVIII., XX., XXI.)

* mintegy kétszerese a más városokban élők egy keresőre jutó jövedelmének,

* mintegy két és félszerese a nagyobb (1000 főnél népesebb) községek egy keresőre jutó jövedelmének (bár itt a térbeni szóródás jelentős),

* míg ha az egyes megyékben a tíz-tíz legszegényebb településhez viszonyítunk, azoknak két és fél-három és félszerese. Lényegesen nagyobb a jövedelmek szóródása az adott településen belül.

Nemcsak a település átlagos jövedelem-színvonalától, hanem (és inkább) az egyelőtlenségek mértékétől, és a különböző településeken tapasztalható szóródásoktól függ a település lakosságának fogyasztása és annak szerkezete.

Az 1992-1993-ban végzett háztartási felmérések azt is vizsgálták, milyen arányt képvisel az egyes településcsoportokban az ún. „gazdagok” aránya; vagyis az ún. felső jövedelemtöredékhez tartozó jövedelmentulajdonosok milyen részarányt képviselnek a különféle települések népességén belül.

A felső jövedelemtöredékhez tartozók aránya népességben belül: Budapest „leggazdagabb” 4 kerületében 42%, Budapest „legszegényebb” 5 kerületében 15,1%.

A 100 ezer fő népességnél kisebb városokban még struktúráltabb a kép:

16% körüli ez az arány a „gazdagabb” megyék kisvárosai-ban (pl. Fejér, Komárom-Esztergom, Veszprém), 12-13% körüli a kisvárosok többségében (pl. Baranyában 12,4%, Győr-Moson-Sopron megyében 12,2%, Nógrádban 12,4%, Hevesben 13,6% stb.), de 8-10% között mozog a „szegény” megyék kisvárosai-ban (pl. Hajdú-Biharban 8,0%, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 9,7%, Csongrád megyében is 9,7%).

A községeknél ugyanebben a térbeni eltolódásban, de legfőképpen a település népességétől függően csökken ez az arány a népességben belül.

Csak például Baranya megyében, ahol a nagyvárosokban (Pécs) a „felső ötödhöz” tartozók aránya a népességben 17,7%, a megye többi városai-ban 12,4%, a nagyközségekben (3-4000 fő népesség) 10,5%, a közepes megyékben (mintavétel a 400-500 fő közötti népességnél) 7,1%, a legkisebb (200 fő alatti) községeknél (és ilyen a megyében több mint 50 van!) 2%.

Ennek a ténynek a fogyasztásra vonatkozó hatásai levonhatók: miután Budapesten a jövedelemnövekedést élvező társadalmi csoport részaránya közel 1/3, egyes kerületekben pedig ennél is lényegesen nagyobb, Budapesten a fogyasztás visszaesését az alsó jövedelemcsoportoknál kompenzálta és kompenzálja a felső jövedelemcsoport fogyasztásának növekedése. Másrészt, minthogy ez a jövedelemcsoport elsősorban új, a presztízs fogyasztást kifejező javak iránt mozdította el fogyasztását, Budapesten erőteljes keresletnövekedés figyelhető meg az ilyen javak iránt.

Különösen igaz ez, ha a vásárlási területek elkülönülését a vevőkör szerint a fővárosban körülhatároljuk.

A felső jövedelemcsoport bevásárló körzetében vásárolható iparcikkek és „divatcikkek” kisugárzása az ország egészére jelentős, ezekre a javakra viszont más térségekben koránt sincs ekkora kereslet.

Ez a kereskedelmi egységek helyzetét is bahatárolja: a presztízsjavak árait a bevásárló kereskedelem áraihoz és ennek megfelelően képződött árreációkhoz igazítja a kereskedelem (nagykereskedelem, áruházi rendszerek).

Ugyanaz az árreáció a fővárosban (és különösen annak egyes kiemelt területein) magas jövedelmezőséghez vezet, míg a főváros más területein, de különösen az ország más városai-ban messze nincs ekkora kereslet a népesség arányában, így azonos árképzési elvek a kereskedelmi vállalatok (és ebből a szempontból mindegy, hogy milyen tulajdonú szerkezetek) erőteljes differenciálódásához vezetnek.

Lényeges kérdés az, hogy miként jelenik meg az egyes lakóterületek (települések) népességén belül a „szegények” csoportja, amely minimális - és tovább nem csökkenthető - fogyasztását jövedelmeiből már nem tudja fedezni.

Anélkül, hogy részletesen bemutatnánk e népességcsoport

elosztását, az alábbi adatok kifejező erejűek:

Az „alsó” legszegényebb jövedelemcsoport aránya az adott település (településcsoport) össznépeességén belül: Budapest 4 „leggazdagabb” kerületében 15%, Budapest 5 „legszegényebb” kerületében 26%.

A kisvárosokban 29-38% között változik ez a mutató. A legmagasabb (30% feletti) a szegények aránya Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar, Baranya, Csongrád, Nógrád és Heves megyékben.

A községekben a szóródás területtől (Nyugat-Magyarország - középső-déli részek - Kelet-Magyarország) függ, és még ennél is nagyobb mértékben a település nagyságától. Minden térségben megfigyelhető, hogy a kisebb településeken az ebbe a népességcsoportba tartozók számaránya nagyobb.

A vásárlóerő szűkössége a családok szintjén már elindított egy olyan fogyasztási-szerkezet-változást, amelyben az alapvető cikkekre fordított összegek kiszorítják az ún. kevésbé fontos kiadásokat. Ez jelenik meg az újságra, a kultúrára fordított összegek csökkenésénél, illetve azoknak a családoknak a magas arányában, ahol már nincs semmiféle kulturális kiadás. Ráadásul mindez olyan időszakban történik, amikor a korábban ingyenes kulturális szolgáltatások megszűnnek vagy minimális mértékűvé válnak.

Ennek pedig az a szükségszerű következménye, hogy a családok tájékozottsági színvonal

rohamosan csökken, miközben a munkahelyek, a modern technika üzemeltetése egyre kulturáltabb és tájékozottabb dolgozókat igényelne. Ugyanakkor a családok többségénél megtalálható szinte egyetlen kulturális forrás a TV (rádió) által sugárzott - nem egyszer alacsony színvonalú - műsorok, a valóságnak meg nem felelő információk újabb kulturális leépülést eredményeznek.

E tendencia folytatódása esetén a munkaerő általános színvo-

nalának romlására lehet számítani. Az oktatás, az egészségügy fizetett szolgáltatással alakítása anélkül, hogy ezek ára a bérekbe bekerülne, szűk vásárlóerő mellett óhatatlanul azzal jár, hogy a családok növekvő része lesz kénytelen gyermekeinek taníttatásáról lemondani. Az egészségügy szolgáltatásairól természetesen nem mondhatnak le. Az viszont elképzelhető, hogy halogatni fogják a rászorulókat a kezeltetésüket és tömegesen kerülnek majd az egészségügyi ellátásba olyan emberek, akiknek gyógyítása előrehaladott betegségük miatt sokkal többet kerül, vagy éppen lehetetlenné válik.

Mindkét említett jelenség a népesség minőségi állapotának további romlását okozza, és számbeli csökkenését is elősegíti. Gyermekeik képzésének lehetősége szenved csorbát, ha a szülők nem tudják vállalni a szükséges különórát (pl. nyelvórák) fizetését, de még nagyobb lesz a baj, ha a továbbtanulástól, a magasabb szintű képzettségtől lesznek a gyermekek elzárva.

Ha a munkaerő képzettségi szintje elmarad a korszerű termelési technológiák követelményeitől, akkor ez a körülmény konzerválja a munkanélküliséget és akadályozza a gazdasági fejlődést, sőt az ország gazdasági elmaradását tovább növeli.

A lakossági vásárlóerő szűkülése, a megtakarítóképesség csökkenése (a megtakarítók számát tekintve) az önálló lakáshoz jutás lehetőségeitől fosztja meg a fiatalok tízezreit. A munkanélküliség amúgy is a fiatal korosztályokat fenyegeti leginkább.

A jövedelem nélkül maradó pályakezdekők nemhogy maguk nem képesek egy lakás építéséhez szükséges pénzt előteremteni, hanem szülői segítségnyújtás is lehetetlenné válik. Azt a pénzt, amit a szülők e célra félre tudnak tenni, ha a gyermek megkeresné a maga fönntartásához szükséges javakat, továbbra is a gyermek napi ellátására kell fordítaniuk. Eközben a lakások és a lakás fenntartásának költségei egyre jobban távolodnak az átlagkeresetből megfizethetőtől. Az egyszer elért eredményekről a társadalom nem szívesen mond le. Ha

kényszerhelyzetbe kerül, más megoldást választ, esetleg azt, hogy önálló lakás hiányában a fiatal párok nem nevelnek gyermeket, legalábbis azok nem, akik gyermekeiket megfelelő, kiegyensúlyozott szinten kívánják felnevelni. Így számolni kell a népesség jelenleginél nagyobb mértékű fogyásával, illetve elöregedésével.

Ez viszont előtt-utóbb további gazdasági problémákat vet fel, mert felborul a társadalombiztosítási járulékot fizetők és járulékot igénybe vevők már amúgy sem megfelelő aránya. A népesség elöregedése ma még sokkal fejlettebb - nagyobb gazdasági teljesítményű, tehát több adót fizető országokban is gond. Méginkább az lesz egy olyan országban, ahol a gazdasági teljesítmények romlanak vagy alacsonyabb szinten stagnálnak, a születések arányszáma pedig csökken. Ez a helyzet jellemző Magyarországra is.

Az 1995 tavaszán hozott megszorító intézkedésekkel lehetetlenné vált a családok ezrei számára már az 1974-es életszínvonal fenntartása is.

Nem tűr tehát halasztást a további elszegényedés megállítása, a megélhetési biztonság megteremtése, a rászoruló családok megsegítése, a nagy jövedelmi egyenlőtlenségek leépítése. Ez utóbbi érdekében a bérek alsó és felső határát közelíteni kell egymáshoz, mindenekelőtt a kiugróan magas béreket szükséges radikálisan csökkenteni, az alsó határt pedig emelni kell a megélhetési biztonság szintjére. A minimálbér összegének a mindenkori létminimum nagyságával kell egyenlőnek lenni. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy csak akkor lehet társadalmi felemelkedést és megbékélést biztosítani, ha mindenkinek megadatik a megélhetési biztonságának a feltétele, más szóval a munkalehetőség, és ebből adódóan a létfeltételekhez szükséges bér és a nyugdíj. Ennek alapfeltétele lenne, hogy az átlagbér, ami a német átlagbér mintegy 10%-a, érje el ennek legalább 25-30%-át további fogyasztói áremelkedés nélkül. Más szóval az átlagbér biztos megélhetési alapokat jelentősen pótlólagos munkavégzés igénybevétele nélkül is.

Szólni szükséges a nyugdíjak nagyságáról is, hiszen közismert a nyugdíjasok magas aránya (közel 30%). A nyugdíjasok csaknem 50%-a él igen rossz anyagi körülmények között, szegény sorban. A szűk anyagi források ellenére mód van arra, hogy változzon e réteg életfeltétele. Ennek eszköze a differenciált nyugdíjemelés, a magasabb nyugdíjakat alacsonyabb arányban, a kisebbeket erőteljesebben szükséges az árváltozásokhoz igazítani.

Minden ország annyit ér, amilyenek az állampolgárai. Elszegényedett, egészségében, iskolázottsági színvonalában leépülő nemzet könnyű préda a külső pénzügyi, katonai hatalomnak. Ennek megakadályozására azonnali feladatként jelenik meg a szegénység felszámolása, a létbiztonság megteremtése. A szegénység felszámolásának programja tudatos kormánypolitikával, erőforrás biztosításával, nemzeti érdekeket védő gazdaságpolitikával megvalósítható.

Kiművelt, egészséges emberfőkre van szükség

Nemzetközi példák sokasága mutatja, hogy azok az országok haladtak gyors lépésben előre a fejlődés útján, ahol az oktatásra, képzésre kiemelten magas pénzügyi forrást biztosítottak a kormányzatok. Úgy szintén nemzetközileg bizonyítható, hogy a gazdaság legdinamikusabb ereje a magasan képzett szellemi tőke és az ezt biztosító oktatás fejlesztése.

Közismert, hogy a gyorsan fejlődő és gazdag országok alapvetően két csoportra oszthatók. Az egyik csoportba tartoznak azok a nemzetek, amelyek természeti kincsekkel és komparatív, vagyis azokkal egybevethető előnyökkel rendelkeznek, így különösebb erőfeszítés nélkül természeti kincseik eladásából meggazdagodtak. (Lásd olajországok.) A komparatív előnyökkel rendelkező országcsoporthoz sorolhatók az olyan típusú országok is, amelyek fekvésükkel fogva jó turisztikai, vagy különleges hajózási lehetőségekkel rendelkeznek, és ezen források óriási jövedelmeket biztosítanak számukra.

Ezekben az országokban a képzést érteleszerűen a természeti kincsek kiaknázásához, vagy

szolgáltatásuk fejlesztéséhez kell kapcsolni.

Az országok többségében a különleges természeti kincsekből, vagy fekvésükből adódó lehetőségek nem igen találhatók. Mégis több olyan ország tartozik ehhez a kategóriához, amely viszonylag rövid idő alatt nagy fejlődést ért el és jelenleg a világ élvonalához tartozónak mondható. Lásd Finnország, Ausztria, Kis-Tigrisek országai, de ide lehet sorolni Japánt, Hollandiát, Dániát is.

Bár ez utóbbiak sajátos fekvésükkel fogva a nemzetközi hajózási forgalomban bizonyos lehetőségekkel rendelkeznek, gazdaságuk fő forrása azonban nem ebből származik.

Az országok külön csoportjába sorolhatók az olyan esetek, amelyek különleges politikai helyzetüknél fogva nemzetközi központtá váltak.

Például Svájc, ahol a nemzetközi pénzügyi biztonságosan tudja megszerzett vagyonát elrejtetni.

A felsorolt országcsoporthoz valamelyikébe számos olyan ország is besorolható, amelyek a gazdasági fejlettség, vagy a gazdaság területén nem tekinthetők példának, bár sajátos fekvésük a nemzetközi idegenforgalomban kínálkozó lehetőségek, vagy akár a hajózás területén felsorolt lehetőségekkel élhettek volna. (Portugália, Spanyolország, de Törökország, Görögország stb.) Ez utóbbi csoportba tartozó országoknál, ha megvizsgáljuk az elmaradottság konzerválásának okait, akkor azt tapasztaljuk, hogy a gazdasági fejlettség kínálkozó lehetőségei elsősorban a megfelelő szellemi háttér hiánya miatt nem kerültek kiaknázásra. Az elmúlt évtizedekben tapasztalható gazdasági fellendülés oka ezen országokban nem az előbbi összefüggésekkel magyarázható, hanem alapvetően arra vezethető vissza, hogy az elmúlt évtizedekben a nemzetközi feszültség hatására megerősödtek a katonai tömörülések. Ezen országok területein NATO támaszpontok létesültek, így Portugáliában, Spanyolországban, Görögországban, Törökországban és Olaszországban, ami sokat lendített a gazdasági helyzetükön.

(folytatjuk)

Helytörténeti emlékeink

Körök és egyesületek VIII.

(Fejezetek az Ipartársulat - Iparoskör életéből)

A céh-rendszerek 1872. évi központi felszámolását országosan is Ipartársulatok alakulása követte. Emellett a megalakult társulatok a céhek megszűnése után is megtartották a korábban rögződött szokásaikat, melyek sok mindenben kötődtek az egyházakhoz. Ismert, hogy nem egy céh, vallásos társulattól fejlődött iparos testületté. Valamikor a céhszabályok szigorúan ügyeltek arra, hogy a testület tagjai az istentiszteleteken - főképp nagyobb ünnepeken - a templomban megjelenjenek, saját zászlóik alatt részt vegyenek a körmenetekben és egyéb vallásos kötelezettségeknek is megfeleljenek: fáklyát tartó (égő gyertyát) férfiak is jórészt az iparos testületekből kerültek ki a mai napig is. De tudunk olyan céhekről, majd ipartársulatokról, hogy a temetéseken díszruhában, zászló alatt, testületileg adták meg az elhunytaknak a végtisztességet. Tehát elmondhatjuk, hogy a szentandrási iparosok ehhez hasonló hitbuzgalmi funkciókat régtől fogva elláttak, már a községben fennállott céhek idejében is. Itt említtem meg, hogy 35-40 évvel ezelőtt a Szentandrási Céh Szervezet zászlója a rk. templom padlásán megvolt, bár igen szakadozott és elrongyolódott állapotban, melyet gondatlanságból vagy hitbuzgalomból a hívek - elégették. Ez is tanúsodik arról, hogy a régebbi időben a fennállott egyesületek zászlóikat templomokban is tartották (Czilli István plébános közlése alapján). Az előző számban olvashatjuk, hogy írásos feljegyzés alig maradt az ipartársulatokról, illetve az 1925-ben egyesült iparoskör-ről. Ez így igaz, de mégis maradt valami, hogy példázza: már 115 évvel ezelőtt 40-50 ipartestületi tag azon buzgólkodott, hogy minden év karácsony másnapján az elhalt- és élő ipartestületi tagokért szentmisét szolgáltatassanak. Erről 1933. évtől két, feljegyzésre használt könyv is fennmaradt. Az 1969. december 26. jegyzőkönyvben a régmúlt időről így emlékeznek meg, idézem: „Sinka János megköszöni az iparos dolgozók megjelenését a hagyományos szentmisén, amely 87 éves multra tekint vissza, ez azt igazolja, hogy az iparos társadalom kölcsönösen megbecsülte és megbecsüli egymást.” Az idézett jegyzőkönyvből kitűnik, hogy ezt a szép hagyományt 1882 évtől

megtartották. Az istentisztelet után Sinka Imre férfinak házában gyűltek össze a szentmisén megjelent iparosok, ahol a jegyzőkönyvet elkészítették, bejegyezték a jelenlévőket, akik összeadták a költségeket. Sinka Imre halála után fia: Sinka József cipésmester lakásán gyűltek össze, egészen 1973. december 26-ig (Sinka József 1974. évben halt meg). Tehát a Sinka család 91 évig fogadta az iparosokat a jelenlévők az elhalt iparostársakról évenként megemlékeztek. 1974. évtől kezdve a plébánia épület hittan termében tartják azóta is a szentmise utáni értekezletüket. A következőkben álljon itt teljes terjedelemben egy 51 évvel ezelőtti értekezletről felvett jegyzőkönyv: „Felvétel Békésszentandrásán 1945. december 26-án özv. Sinka Imréné házában a békésszentandrási Iparosok által szolgáltatott szentmise után tartott szokásos értekezleten. Hali József üdvözli a jelenlévőket és ismerteti a szomorú idők tapasztalatait, mivel az elmúlt 1944-es évben a szokásos misén nem lehettünk együtt a háború által községünk kilakoltatása miatt. A gyertyák is elvesztek, nem lehetett be-

szerezni, azért nem volt a misén gyertya égetve. Ugyancsak elveszett a gyertyatartó láda is, kéri ennek tudomásul vételét. (Ezt pótolta még 1945. évben.) A szentmisén jelen voltak: Hali József, Stángof György, Bagi András, Csonki Lajos, Fazekas Pál, Bencsik Mihály, Bencsik György, Sinka József, Nemes János, Csík Albert, Gyömrei Gáspár, Gyömrei József, Csipai Elek, Kiss András, Bontovics Imre (hentes), Bagi Máté, Szabó Imre, Abel Zakar, Tóth Márton, Fazekas András, Sinka Pál, Sinka János, Sinka Gábor, Nándori István, Szabó Pál, Tóth István. Továbbá Hali József ismerteti, hogy a szentmise szolgáltatás 12 tojás és 10 kg. búzába került. A jelenlévők, úgy határoztak, hogy mindenki egy tojást ad. Bagi Máté hentes elvállalta, hogy a 10 kg. búzát ő fizeti ki. A fennmaradt tojást pedig négy szegény iparosnak adják: özv. Lengyel Józsefnének, Maginyecz Mártonnak, Karsai Lászlónak és Bencsik Lászlónak. Hali József és Bencsik György vállalta, hogy a kántor úrnak (Kulcsár József) 1 liter bort Ok adják, mivel nagyon szerény díjat kért. Hali József ezután megköszönte a jelenlévők türelmét és Isten

áldását kérte az Iparosság sikeres munkájára és az értekezletet bezárta.

kmf.
Tóth István sk.
jegyzőkönyvvezető
Bagi András sk. Szabó Imre sk.
jzk. hitelesítők
Hali József sk.
ért. vezető”

Az iparoskör munkájáról az 1944-es események, valamint a körök 1949-es feloszlását követően a fent említett két füzetben kívül régi iratok, feljegyzések nem maradtak meg. A Békés megyei Levéltár a régi és új alapszabályokon kívül őriz még az egyesületek feloszlásáról egy kimutatást, melyben az 1920-as években alakult (egyesült) iparos körrel három statisztikai adat szerepel:

Alakult: 1927. (egyesülés)
Feloszlott: 1949. április 3.
Tagok száma: 149 fő
Ekkor az Iparoskör tulajdonában lévő székházat a község vette át, majd a szociáldemokrata párt kapta meg székháznak.
Végül egy 1974. december 26-án tartott szentmise után készült csoportképet mutatunk be az olvasóknak, amelyen 27 iparos látható, ebből már 17 fő eltávozott az élők sorából.
Szabó Imre

Balról jobbra, soronként:

- Sinka Gábor, Virág Gyula, Sinka Imre, Sinka Péter, Sinka Alajos, Szécsi Imre.
- Körmendi István, Mészáros András, Magyar Vince, Fabó István, Petrás József, Szécsi Balázs, Házi Pál, Hali István.
- Csipai Elek, Tóth István, Bontovics Imre, Hidvégi János, Nándori István, Sinka Pál, Gyömrei Gáspár.
- Fazekas András, Susányi Istvánné, Sinka János, Abel Zakariás, Vereb István, Csík János.

A GAZDAJEGYZŐ HÍREI

Az Szja és Tb törvénymódosító csomag hatása az őstermelők tevékenységére

Bővült az őstermelőként végezhető tevékenységi kör

Az alapvető növénytermesztési és állattartási tevékenységen túl őstermelői igazolvány alapján végezhető

* a megtermelt termékek, tej, zöldség, gyümölcs különféle feldolgozása

* saját erdő telepítése, erdei mag, csemete előállítás

* engedély alapján erdei melléktermékek gyűjtése

* évi 250 ezer forint árbevételeig a virág, dísznövény termesztés

* egyéb őstermelői termék értékesítéssel együtt számítva évi 4 millió forint bevételre a must, félkész és hordósbor, ha azt tovább feldolgozásra, továbbértékesítésre kifizetőnek adják el.

E termékek értékesítése során az őstermelőt a felvásárlótól kompenzációs felár illeti meg és mentesül az adóelőleg levonás alól. Ez a kedvezmény az őstermelőt akkor is megilleti, ha virágból a 250 ezer, vagy borból 4 millió forintos értékhatárt meghaladta.

Az igazolványt és az értékesítési betélapot érintő változások. Levont adóelőleg rendezése

Az őstermelő az igazolvány igénylése során nyilatkozik a termelési feltételeiről, de a földterületre, állattartó épületekre, értékesítésre szánt termékekre vonatkozó adatokat az igazolványra nem lehet felírni.

Ha az őstermelő üzleti érdekeit sérti, hogy az értékesítési betélapjába a felvásárló betekint, a bevételét sajátkezűleg is felvezetheti a betélapra a felvásárlótól kapott bizonylat alapján. A felvásárló az értékesítésről továbbra is adatot szolgáltat az APEH felé, ezért az előírt adatokat biztosítani kell számára.

A már kiváltott őstermelői igazolvány továbbra is érvényes. Abban az esetben, ha a termelő érdekeinek jobban megfelel, a régi leadása mellett kérheti új igazolvány kiállítását.

Az a termelő, aki a törvénymódosításig tevékenységénél fogva nem válthatott őstermelői igazolványt, és ezért tőle adóelőleget vontak, az őstermelői igazolvány birtokában kérheti a felvásárlótól a levont adóelőleg visszafizetését [módosító tv. 7.§. (3), Szja tv. 48.§. (6)]

Családon belül közös igazolvány

Ha a közös háztartásban élő családtagok a családi gazdaságban folyamatosan közösen vesznek részt a termelésben, és ha előnyösebbnek ítélik, nyilatkozat alapján közös igazolványt válthatnak. Ebben az esetben a bevétel és az igazolt költség közöttük egyformán oszlik meg, ugyanazzal az adózási móddal külön-külön rendezik bevételeiket.

Ha a családtag olyan termékeket termel, amelyeket egy időpontban több helyen is kíván értékesíteni, előnyösebb számára a család tagjaira szóló őstermelői igazolvány.

Az őstermelői piaci értékesítése

A piacokon, vásárcsarnokban állandó elárushelytel rendelkező kereskedő, attól, hogy mezőgazdasági terméket árul, nem őstermelői tevékenységet végez.

Az őstermelői tevékenységbe a saját termék eseti jellegű piaci értékesítése tartozik, évi 250 ezer forint bevételhatárig.

Mi változott az őstermelők adózási szabályaiban?

1. Kistermelői bevételi összeghatár

Az őstermelőkörön belül nagyobb kör élvezheti a kistermelői kedvezményeket, ugyanis a kistermelői bevételi összeghatár 3 millió forintról 4 millió Ft-ra emelkedett.

Nem változott a 250 ezres szabály

Ha a mezőgazdasági kistermelésből származó bevétel az évi 250 ezer forintot nem haladja meg, ebből jövedelmet nem kell kimutatni, és emiatt nem kell adóbevallást készíteni. Ha a termelő biztos abban, hogy az éves bevétele a 250 ezer forint alatt marad, mindegy melyik adózási módot jelöli be az igazolvány igénylő lapján. Ha a várható bevétel esetleg meghaladja a 250 ezer forintot, érdemes megfontolni az adózási módot.

Mi változott az átalány adózásban?

Azon túl, hogy az árbevételhatár 3 millió forintról 4 millió forintra emelkedett, csökkent a diktált jövedelemtartalom, mégpedig állat, állati termék értékesítés esetén 8%-ról 6%-ra, növény és egyéb esetén 20%-ról 15%-ra. Az adókul-

csok változatlanok, 200 ezer forint jövedelem alatt 12,5%, 200 ezer forintot meghaladó jövedelem esetén az összes jövedelem 25%-a.

Néhány példa az átalányadózásra.

a) Az év folyamán csak növénytermesztésből van bevétel, összesen 1,5 millió forint

Jövedelemtartalom 15%
225.000 Ft

Adó 25% 56.250 Ft

b) Ha a bevétel állattenyésztésből származik, éves összege 3 millió forint

Jövedelemtartalom 6%
180.000 Ft

Adó 12,5% 22.500 Ft

c) Az éves bevétel 4 millió forint, és fele növénytermesztésből, elsődleges feldolgozásból, másik fele állattenyésztésből származik.

Jövedelemtartalom - növénytermesztésből 15% 300.000 Ft
állattenyésztésből 6% 120.000 Ft

Jövedelem összesen 420.000 Ft

Adó 25% 105.000 Ft

Hogyan változott a tételes költségelszámoláson alapuló adózás?

A változás a kistermelőket érinti.

a) a 40%-os kistermelői költséghányad (korábban átállási költséghányad) szintén a 4 millió forintos bevételhatárig alkalmazható

Éves bevétel 4.000.000 Ft

Kistermelői költséghányad 40%, de max. 1.200.000 Ft
1.200.000 Ft

Számlával, bizonylattal igazolt költségek 1.600.000 Ft

Kistermelői jövedelem 1.200.000 Ft

Adó összege 391.000 Ft

Őstermelői adókedvezmény 100.000 Ft

Fizetendő adó összege 291.000 Ft

b) Ha a mezőgazdasági kistermelőnek más adóköteles jövedelme nincs, és a mezőgazdaságból származó éves bevétele nem haladja meg az 1 millió 500 ezer forintot, újabb kedvezmény illeti meg. Ha a bevételének 20 százalékát kitevő összegben számlával tudja igazolni a felmerült költségeit, nem kell adóbevallást készíteni, és adót fizetni, csak egy egyszerűsített bevallási nyilatkozatot kell tennie.

Kistermelésből származó éves bevétel 1.500.000 Ft

Termelő nevére kiállított a költség számlák összege 300.000 Ft

Társadalombiztosítási kötelezettséget érintő jogszabály változások

Az a termelő, aki nyugdíjjogosultság megszerzése érdekében szerződést köt a Nyugdíjbiztosítási Igazgatósággal, a korábban 35%-ban meghatározott járulék helyett a járulékalap 30%-át fizeti.

Nincs változás abban, hogy a természetbeni egészségügyi ellátásért az egyéb jogon nem biztosított őstermelőnek adóköteles jövedelme, de legalább a mindenkori minimálbér 11,5%-át egészségbiztosítási járulékként, valamint havi 1.800 Ft-ot egészségügyi hozzájárulásként be kell fizetnie a Megyei Egészségbiztosítási Pénztárhoz.

A módosítás azt a lehetőséget biztosítja az őstermelőnek - ha az egészségbiztosítónál erről bejelentést tesz -, az egészségbiztosítási járulék és az egészségügyi hozzájárulás éves összegéről a bevallást és a befizetést november 30-ig egy összegben teljesítheti.

A módosítás 11.§-a rendelkezik arról is, hogy azok az őstermelők, kik egészségbiztosítási járulék és egészségügyi hozzájárulás fizetésére kötelezettek, de szociális helyzetüknél fogva nem képesek annak megfizetésére (akinek családjában az egy főre jutó jövedelem nem éri el a legkisebb nyugdíj összegét, 11.500 Ft-ot), a települési önkormányzat polgármesteréhez fordulhatnak a természetbeni egészségügyi ellátásra jogosító igazolványért, ezzel mentesülnek a fizetési kötelezettség alól.

A munkaviszony vagy felsőfokú tanulmányok mellett végzett egyéni vállalkozói tevékenység esetén a Tb-járulék alapja az előző évi jövedelem, de legalább az előző hónapban érvényes minimálbér 50%-a. Az egészségügyi hozzájárulás november 30-i befizetésével minden olyan mezőgazdasági tevékenységet folytató vállalkozás és szervezet is élhet, amely 1996-os árbevételének több mint felét e tevékenységből szerezte.

Sinka Csaba

AZ IPARTESTÜLET HÍREI

A kis- és középvállalkozások helyzete

Magyarországon a kis- és középvállalkozások száma a rendszerváltást követően ugrásszerűen megnőtt. Míg 1990 végén a 400 ezret alig meghaladó számú vállalkozás volt, 1995-ben a vállalkozások száma, az egyéni vállalkozásokkal együtt már 1 millió felett volt, melyből a döntő többséget (96,9%) az egészen kicsi (a 10 foglalkoztatott alatti létszámú) vállalkozások tették ki, 2,44%-uk a 10 és 50 alkalmazott között foglalkoztató kisvállalkozás, és csupán 0,66% a közép- és nagyvállalkozás. E tény - a „kicsik” érdekeit képviselő szervezet számára különösen - örvendetes lehetne, hogy amennyiben e folyamatot nem szőné át igen nagy számú ellentmondás.

Ugyanis nem pusztán a szabadabb gazdasági környezet miatt indult növekedésnek a kisebb vállalkozások száma, hanem a gazdasági helyzet következtében

- számos nagyvállalat több kisebb vállalkozássá alakult
- a privatizáció kísérő-jelenségeként jónéhány nagy cég kisebbé zsugorodott
- több nagyvállalat a felszámolás sorsára jutott
- hallatlanul megnövekedett a kényszervállalkozások száma
- meglehetősen nagyszámú ún. fantom, tehát valójában nem működő vállalkozás létezik.

A vállalkozások alakulásának és működésének körülményei miatt meglehetősen nagy a fluktuáció, évente sok ezer vállalkozás szűnik meg és alakul. Ez önmagában nem lenne feltűnő jelenség, hiszen piacgazdaságokban a változás megszokott, de Magyarországon ennek oka nem pusztán az ingadozó piaci körülményekben, hanem az állam gazdasági szabályozási tevékenységében,

az elvonásoknak a normálisnál lényegesen magasabb mértékében is rejlik.

Mindemellett a kis- és középvállalkozások gazdaságban betöltött súlya kétségkívül növekedett. Míg a munkahelyek 60%-át ezek a vállalkozások biztosítják, a GDP-hez való hozzájárulásuk az 50% felé közelít. El kell azonban azt is mondani, hogy ez az arány nagyarányú fejlődés következménye ugyan, de korántsem mondható elégségesnek. Az egy vállalkozásra jutó nettó árbevétel ugyanis e vállalkozásoknál relatíve kicsi, ráadásul kevésbé nő, mint a nagyoknál. Rendkívül alacsony a kis- és középvállalkozások számárányukhoz viszonyított exportjának mértéke, s különösen kedvezőtlen, hogy ez arány lényegében alig változik. A kis- és középvállalkozások, ezen belül különösen a kicsik, alultőkésítettek, nem csupán fejlesztési forrásaik hiányoznak, de számos esetben a folyó finanszírozások fedezete sem áll rendelkezésre.

Az IPOSZ által is képviselt egyéni vállalkozói kör létszáma 1990 óta ugrásszerűen megnövekedett, de 1996-tól - először az adó-, utána a társadalombiztosítási jogszabályok változásának kellemetlen következményeként - fordulat következett be, számuk a megelőző évihez képest már csökkenést mutat. Az egyéni vállalkozók többsége családi vállalkozás, de a tőkeerősebb egyéni vállalkozások nagy számban alkalmazottakat is foglalkoztatnak, az alkalmazottak összlétszáma megközelíti a félmillió nagyságrendet. Az egyéni vállalkozók közel 60%-a főállású, több mint 30%-uk másodállású, kb. 10%-uk nyugdíjas.

A kis- és középvállalkozások, ezen belül az egyéni vállalkozások gazdaságban betöltött rendkívüli fontosságú szerepe minden hivatalos állásfoglalásban elismert, csupán a gyakorlat nem igazolja vissza, hogy működésük elősegítésének feladatát valóban komolyan is vennék.

A Kormány már 1994-ben határozatban rögzítette a kis- és középvállalkozások középtávú fejlesztési koncepcióját, melyben hangsúlyozta a szektor gazdasági növekedésben és foglalkoztatásban betöltött szerepét.

Célul tűzte ki a stabilitást, a minőségi vonások erősítését, speciális ágazati elgondolások kidolgozását. Határozott megkülönböztetést tartott szükségesnek a növekedésképes, gazdasági múlttal rendelkező és a kényszervállalkozások között.

A fejlesztési eszközrendszer elemei között jelölte meg az adó- és adminisztrációs terhek enyhítését, a finanszírozási feltételek javítását, a vállalkozói képzés, a vállalkozói kultúra fejlesztését, figyelemmel az EU tapasztalataira és gyakorlatára, de nem szem elől tévesztve a hazai gazdasági körülményeket. A kormányhatározat 8 pontból áll, melyből lényegében egy (az Országos Kisvállalkozás-fejlesztési Iroda hatáskörének, szervezetének és működésének módosítása) valósult meg maradéktalanul. Természetesen a kis- és középvállalkozások fejlesztésének feladata nem képzelhető el úgy, mint néhány intézkedéssel egyszer és mindenkorra megoldható gond, de az azért komolyan elgondolkodtató jelenséget takar, hogy a Kormány 1996. júniusában a kis- és középvállalkozásokról

hozott újabb határozata, ha nem is egészében, de nagyjában megismétli az 1994-es határozat majd minden pontjának lényegét.

Amellett, hogy ez a tény jelzi, az elmúlt néhány esztendőben semmi, vagy alig valami történt a kis- és középvállalkozások működésének elősegítése érdekében, azért azt is jelenti, hogy a határozatában megjelölt célokat és teendőket ma is felvállalja a gazdaságirányítás. Ez annál is fontosabb, mivel a gazdaság e szektorának működése, a növekedésben és a foglalkoztatásban betöltött szerepe miatt erőteljes visszahatással van a gazdaság működésének egészére. Ezért most már csak a következetes és hatékony végrehajtásra kellene elhatározott szándék és képesség.

E szándékot kétségkívül jelzi a Kisvállalkozás-fejlesztési Jogszabályelőkészítési Bizottság létrehozása, s munkájának eddigi eredményét a kis- és középvállalkozói törvény koncepciójára kialakított javaslat.

Vállalkozók figyelem!

Az 1997. évi XVIII. törvény értelmében azon vállalkozók, akik 1996. november 16. után adták vissza a vállalkozói igazolványukat 1997. június 1-jéig illetékmentesen újból kiválthatják.

Polgármesteri Hivatal

Tisztelt Földtulajdonosok!

A békésszentandrási Cserfa Kft. megkezdte a földhaszonbérleti szerződések kötését.

A földhaszonbérleti díj AK-ként 30 kg búza vagy ennek megfelelő érték.

A haszonbérleti szerződések kötése
Békésszentandrás, Dózsa Gy. u. 10. sz.
alatt Csernus Jánosnál.

Telefon: 311-280.

ÚJ SHELL GAS ÚJ

Valami új egy régi helyen!

Gázpalack cseretelep nyílt a Bethlen Gábor utcában az Arany Patkó söröző udvarán.

Megbízható minőség, 1250 Ft/palack áron.

Próbálja ki Ön is! Nem fog csalódnia!

ÚJ SHELL GAS ÚJ

FELLOBBANT A LÁNG

KISS ZOLTÁN FELVÉTELE

Bár 1996. karácsonya óta már jónéhány lakásban működik a földgáz szolgáltatás, mégis jelentős esemény volt március 20-án az iskola udvarán megrendezett ünnepélyes gázlánggyújtás. Ez volt ugyanis az egész rendszer hivatalos átadása. Fabó István alpolgármester úr köszöntője után Sinka József polgármester a következőket mondta a meghívott vendégek és az érdeklődők előtt:

Tisztelt Elnök Úr, Képviselő Asszony, Képviselő Úr, Polgármester Urak, Vezérigazgató Úr, Kedves Vendégeink, Kedves Gyerekek, Tisztelt Jelenlévők!

Nagy tisztelettel és szeretettel köszöntöm Önöket ünnepségünkön!

A Sándorok és Józsefek nem hozták el a meleget, de ez a nap nem erről szól.

Engedjék meg, hogy Shakespeare idézettel kezdjem: „A várakozás ott csal meg, ahol legtöbbet ígér: s akkor sikerül mikor a remény csüggedésbe hül”. Ez a gondolat fejezi ki legtöbbször a békésszentendrési földgázprogramot. Régi vágya lakosságunknak, hogy az ország nagyon sok településéhez hasonlóan hozzájusson a

legolcsóbb energiához, a vezetékes földgázhoz. Településünk fekvése rendkívül sajátos, a hajdani Nagykőrös partján fekszik, egyébként csodálatos környezetben, közigazgatási határunkon belül 35 km. különböző előnevéű Körös található. A mi területünkön van Békés megye egyik hármaskörös határköve, ahol Jász-Nagykun-Szolnok, Csongrád és Békés megye területei egy pontban találkoznak. A határmentiség és a Körösök jelenléte miatt, látóhatáron kívülre kerültek a gáz szállítóvezetékek, ezekből csak rendkívül magas költséggel kerülhetett volna gáz Szentendrásra, erre még remény sem volt. A fordulat akkor következett be, amikor 1993-ban megépült a Jugoszláv tranzit gázvezeték, tőlünk 9 km-re, kikerülve a hajdani Nagy Köröst. A nagy lehetőség hatására ekkor a környező települések összefogtak, Csabacsüd, Kardos, Örménykút, Békésszentendrás közösen beépítettek a távvezetékbe egy tolózárat, amely alapját képezte a térséget ellátó majdani gázátadó állomásnak. Ezen a ponton feltétlenül meg kell említenem Csonki András nevét, aki fa-

lunk szülötte és elvülhetetlen érdemet szerzett ezen műszaki lehetőség kiaknázásában. Tanulmányterv készült a négy település gázellátására. Pályázatok időszaka következett a megvalósításra. A nagy várakozásnak elutasítás lett az eredménye, két alkalommal is. Időközben megváltozott a gazdasági környezet, új gáztörvényt fogadott el a parlament, privatizálták a gázszolgáltatókat, területfejlesztési törvény lépett érvénybe, új alapokon kellett elindulni a program megvalósítására. Olyan megoldást kellett találni, amelyre még nem volt példa. Erről majd a szakemberek szólnak.

A szervezés folyamán a falugyűlésekből érzékeltük a lakosság támogatását, a magasra szabott hozzájárulás ellenére is. Ugyanezt a támogatást érzékeltük a programban szereplő települések lakosaitól, képviselő-testületeitől is.

A megvalósítás valódi sportteljesítmény volt, a maratoni futás távjával megegyező vezetékhalózat kiépítése és a gázátadó állomás felépítése, az első kapavágástól az első lakásban üzembehelyezett gázkészülékig, mindössze 111 napot vett igénybe. Ez az időszak véletlenül egybeesett az iskolai tanítás őszi fordulójával, az elő tanítási nap szeptember 2-től december 21-ig a téli szünet kezdetéig.

Az államigazgatásban ennyi idő alatt normális ügymenetben 4 levélváltásra van lehetőség.

A műszaki átadást követően a DÉGAZ munkatársainak köszönhetően a karácsonyi szent estén már 210 fogyasztó élvezhette a gáz melegét, mára már közelíti az ötszázat. Sportteljesítményről beszéltem és nagyon hasonlatos is ahhoz. A mérkőzést, amelyet le kellett játszunk, 5 éves felkészülés előzte meg. A meccset heroikus küzdelem jellemezte. Maximális szakmai felkészültséggel, akaraterővel, önmagukat nem kímélve küzdöttek a játékosok. Az eredmény csak győzelem lehetett, köszönhető a résztvevők segítőkészségének, a szerencsének, a kivitelezők szakértelmének. Egy közösségben, egy községben a legnagyobb események közé tartozik a mai:

- az első lámpa kigyulladás, az első telefon megszólalása, az első csepp víz megjelenése a vízcsapban, az első gázláng meggyulladása, egy család első gyermekének megszületésével egyenértékű,

óriási várakozás és végül óriási öröm életünkben.

Javul életminőségünk, dinamikus válik gazdasági fejlődésünk, javul környezetünk állapota, eltűnnek a füstölő kémények.

A gázprogram megvalósításával Békésszentendrás nagyot lépett infrastruktúrájának kiépítettségi mutatóiban, hisz az

- elektromos ellátás 100%-os
- ivóvízellátás 100%-os
- csatornaellátás 70%-os
- gázellátás 100%-os
- szilárd burkolatú út 30%-os
- telefonellátás jelenleg 100 lakosra 10 telefon, fél év múlva 100 lakosra 18 telefon jut
- még az első félévben átadásra kerül a korszerű szilárd hulladéklerakó telep, és a víztisztító-mű.

Ezekkel a mutatókkal már bátran kopogtathatunk az Európai Unió kapuján bebocsátást kérve.

Köszönjük a lakosságunk támogatását, türelmét és a lakossági szervezők tevékenységét. Köszönjük a Megyei Területfejlesztési Tanács támogatását, köszönjük a DÉGAZ és a MOL Rt. befektetői támogatását. Köszönjük országgyűlési képviselőink segítségét és biztatását. Köszönjük az érintett hatóságok rugalmas hozzáállását. Köszönjük a Körösszögi Kistérségi Területfejlesztési Társulás, ezen belül a programban résztvevő települések: Csabacsüd, Kardos, Örménykút vezetőinek és lakosságának támogatását. Köszönjük a kivitelezők munkáját. És végül, de nem utolsó sorban köszönjük a Békés-Gáz Kft. vezetőinek gigantikus munkáját Fabó István alpolgármesternek és Csonki Andrásnak, akik nélkül ez a program több száz napig tartott volna. A munka még nem fejeződött be, következik a II. ütem. Remélem, hogy fél év múlva ennél egy sokkal nagyobb eseménynek örülhetünk, annak, hogy befejeződött Békés megye utolsó térségi gázprogramja.

Köszönöm figyelmüket. Ezzel Thierry Labour úr a DÉGAZ Rt. vezérigazgató-helyettese köszöntötte az ünneplőket. Rövid beszédében biztosította az ünneplőket, hogy mindent megtesznek azért, hogy a fogyasztók elégedettek legyenek szolgáltatásukkal.

Majd dr. Simon Imre a megyei közgyűlés elnöke azzal gyújtotta meg a gázfáklyát, hogy Békésszentendrás elszántságát példaként állította a megye és az ország más települése elé.

-mi-

ERESZKEDŐ CSILLAG

Kós Károly Emlékkiállítás

Erdély építész-írójáról nyílt kiállítás április 11-én Szarvason a 2. számú Általános Iskola Dísztermében. Makovecz Imre méltatta előadásában a nagy elődöt, ereszkedő csillagnak nevezve Kós Károlyt.

Trianon után a jeles fiatal építész, aki fényes karrier előtt állt itt Magyarországon - mondhatnám úgy is, hogy európai hírnév várt rá - ő visszament az elszakított szülőföldre, Erdélybe és tette amit tehetett.

Csillag volt a XX. századi erdélyi kultúra egén, leereszkedett övéihez, a kalotaszegi magyarokhoz és „kőből, fából házat, igéből várat épített” - nekik.

Az alkotószellem parttalan szabadságával küzdött a mesterségesen kialakított emlékezetvesztés, az önazonosság és az emberi méltóság metelyezése ellen.

A Budapesti Műszaki Egyetemen tanult. Hazai alkotásai közül a zebegényi templomot és az Állatkert néhány pavilonját említem (madárház, szarvasház, fácsnos).

Kalotaszeg legszebb pontján, Sztánán épített magának ott-hont, Varjúvár néven. „Csillag-élete” igazából itt vált teljessé.

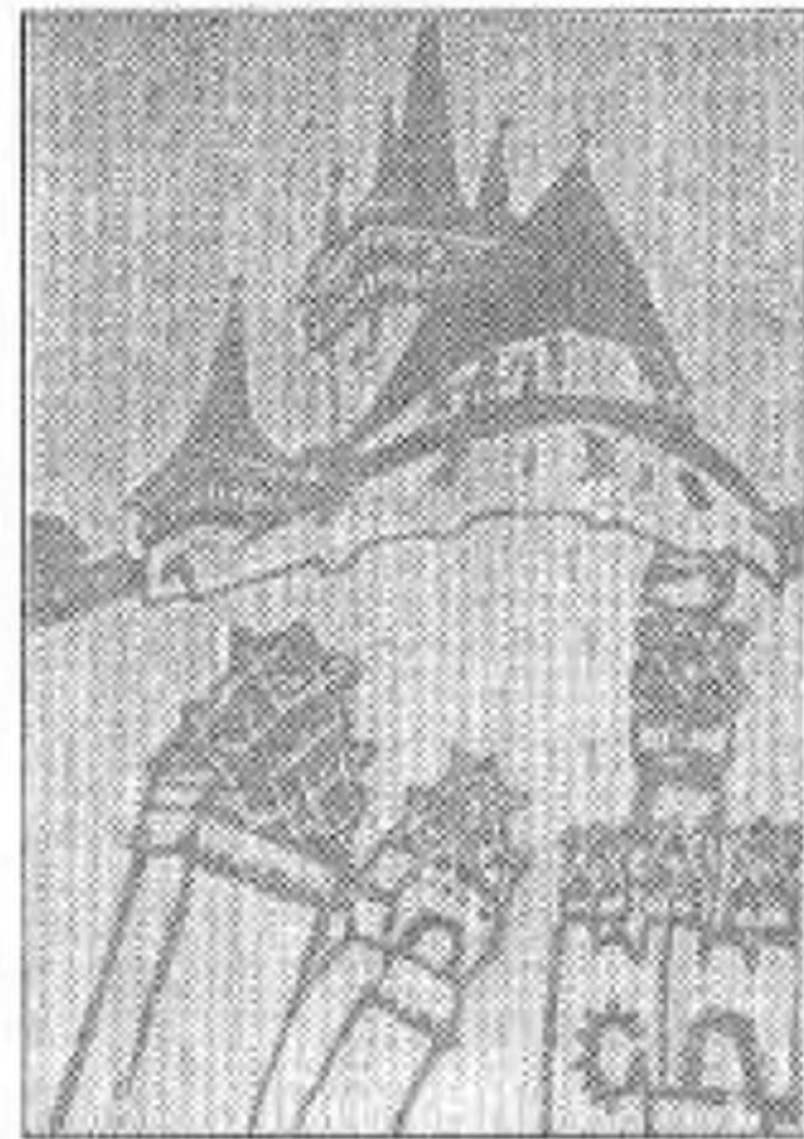
Építész, író, iskolaszervező, nyomdász, gazdálkodó, publicista, képviselő és haláláig az Erdélyi Református Egyház főgondnoka volt.

Erdély építészetének „Bartók”-ja volt, vagyis európai rangra emelte ezt az ősi, történelem előtti kultúrkincses.

Híradónknak rövid interjút adott Makovecz Imre, aki az organikus építészet legnagyobb hazai képviselője.

- A sevillai Világkiállítás magyar pavilonjának sorsa ma is gyakran beszédtéma. Néhány szót mondana erről?

- Az elbontás záros határidőre nagyon drága lett volna. A lebontási ár feléért megvették a spanyolok.

Linómetszet Kalotaszegről

- Min dolgozik manapság?

- Berlinben szállodát, Lendvában (Szlovákiában) színházat, Pilisecabán egyetemet építünk. És hát ezt, a szabad művészeti iskolát, hiszen Makovecz Imre ma nem kell. Az „Országépítő” c. újságunk veszteséges. Vándoriskolát szervezünk, végzett fiatal tehetségeknek munkát biztosítunk a Kós Károly Céh Alapítvány segítségével.

- Köszönöm a beszélgetés.

Vajon miért nem kell ma az a Makovecz Imre, akit 1985-ben a világ legjobb 10 építésze közé választottak? Sevillában pedig az építész és az építők előtt fejet hajtott az egész világ, tisztelegve ezzel az egész Magyarország előtt. Netán a magyarságában lehet valami?...

A kiállítás a hónap végéig megtekinthető Szarvason a főtéri iskolában.

Bódi Mária

KI MIT TUD?

Ön, Kedves Olvasó, harmincnégy évvel ezelőtt lehet, hogy részt is vett azon a KI MIT TUD?-on - versenyzőként vagy nézőként -, amelynek emléke, s a községünk kulturális élete iránt érzett felelősség Csikós György tanár urat arra indította, hogy 1997-ben újra megszervezze ezt a nemes vetélkedést.

Tőle oly megszokott fiatalos lendülettel és lelkesedéssel fogott a munkához. Lelkesedése érezhetően átragadt iskolánk tanulóira is, amikor április 10-én személyesen hívta fel a nagy vetélkedésre a gyerekeket.

Ez a felhívás azonban nem csak nekik szól.

Szól mindazoknak a fiataloknak - 24 éves korig - akik úgy érzik, valamiben jobbak, többek talán az átlagnál.

Szól azoknak, akik valami mást is tudnak, mint amit a többség.

Szól azoknak, akik csak nagyon szeretnek énekelni, táncolni, szavalni, mesélni, zenélni, mozogni, szórakozni. Szól azoknak, akik bármilyen módon részt kívánnak venni a nagy eseményben.

Fiatalok! Mutassuk meg mit tudunk, magunknak, egymásnak, másoknak!

Aki olvassa az újságot, adja tovább a felhívást családtagjainak, barátainak, ismerőseinek!

Elindulhat újra valami, amiről még szüleink, nagyszüleink meséltek. Hogy itt, Békésszentandrásra milyen pezsgő, gazdag kulturális élet volt még 30-40 évvel ezelőtt. Ahogyan Gyuri bácsi is elmondta, nincsenek ezen a településen évszázados népi hagyományok. De kulturális hagyományaink vannak, amelyeket megújíthatunk.

Szükség van erre nagyon, hiszen egy nemzet akkor maradhat csak fenn, ha megőrzi nyelvét, kultúráját, hagyományait!

S most néhány tudnivaló a jelentkezőknek:

- az előkészületek színhelye a volt Greksza iskola

- jelentkezni is itt lehet áprilisban minden szombaton délután 4-5 óra között, vasárnap 11-12 óra között

- előzetes meghallgatás május 3., 4., 5. és 6., a szereplőkből alakított bíráló bizottság előtt

- a KI MIT TUD? időpontja május 19. (Pünkösdi hétfő)

- az előzetes meghallgatások nyilvánosak

- a fenti terem a jelentkezőknek rendelkezésükre áll a felkészülésben, és itt tanácsokat is kaphatnak.

JÓ FELKÉSZÜLÉST, SIKERES SZEREPLÉST!

Mné

Köszönetnyilvánítás

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik szeretett férjem, édesapánk, testvérünk **KISS SÁNDOR** temetésén jelen voltak, sírjára virágot, koszorút hoztak, gyászüzeneteket, fájdalmunkban osztoztak.

A gyászoló család

Köszönetnyilvánítás

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazoknak, akik feleségem, édesanyánk **SZÉCSI PÉTERNÉ SZ. SZÉCSI ÁGNES** temetésén részt vettek, sírjára koszorút, virágot helyeztek, együttérzésükkel fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek.

Gyászoló férje és leányai

A HUNYADI JÁNOS ÁLTALÁNOS ISKOLA HÍREI

Versenyeredményeink

Matematika

1997. március 14-én került sor a **Zrínyi Ilona** Országos Matematika Verseny körzeti-megyei fordulójára. Iskolánkból 25 gyerek vett részt rajta. A megyében ezt a feladatsort egy-egy évfolyamon 300-500 gyerek írja meg. Ezért igen szép eredményként könyvelhetjük el, hogy iskolánkból Molnár Gábor 3. osztályos tanuló megyei 8. helyezést ért el, és Korbely György 6. osztályos tanuló megyei 2. helyezést ért el, ezzel bejutott az országos döntőbe. Az országos döntőt április 1-3. között rendezték meg Kecskeméten. Gyuszi, évfolyamában a középmezőnyben végzett, legjobb eredményt elérve a békés megyei 6. osztályosok között.

* * *

Megrendeztük iskolánkban a **Kalmár László** Országos Matematika Verseny helyi fordulóját is.

Eredmények:

3.o. I. Molnár Gábor

4.o. I. Szín Gábor

5.o. I. Hamza Berta

6.o. I. Korbely György

7.o. I. Sinka Tamás

8.o. I. Bencsik Imre

Iskolánkat a megyei döntőn 5 tanuló képviselte, eredményeikről később értesülünk.

Fizika

Az Öveges József Országos Fizikaverseny iskolai fordulójáról két 8. osztályos tanuló Schmieder Árpád és Galát Gábor jutott a körzeti fordulóra. Schmieder Árpád, dolgozatával a körzeti forduló I. helyeztekként jutott be a megyei fordulóra. 1997. április 10-én Békésen került megrendezésre a megyei verseny, ahol az igen összetett (szóbeli magyarázat, kísérletezés, feladatmegoldás, kötelező olvasmány ismertetése) verseny első és második helyezette képviseli megyénket az országos for-

dulón. Schmieder Árpád ezen a versenyen is igen szépen szerepelt, 9. lett.

Vers- és mesemondás

1997. április 9-én rendezték meg Szarvason az alsós tanulók számára, a területi vers- és mesemondó versenyt. Szépen, ügyesen szereplő diákjaink a következők voltak:

1.o. Balogh Emese

2.o. Gázsó Emese, Hangyás Krisztina

3.o. Molnár Karolina

4.o. Bartal Mária, Takács Szilvia I. hely

Gratulálunk a versenyzőknek és az őket felkészítő pedagógusoknak!

„Mert a mértékletesség és a lelki békesség az étek legjobb fűszere”

ARANY KINCSTÁR

A kerti munkák kiszólitának bennünket a konyhából. Ezért most gyors, olcsó és egyszerű ételek receptjét adom közre.

Zsúrpagácsa

Hozzávalók: 36 dkg liszt, 15 dkg Rama, 2 tojás sárgája, 1 csapott mokkáskanálnyi sütőpor, 1 kávéskanálnyi só, 1 szűk decinyi tej (kb. 0,8-0,9 dl). Kenéshez: tojás, köménymag. Sorrendben összeállítjuk a tésztát, kidolgozzuk, belisztezve hidegen 1 órát pihentetjük. Átgyúrjuk, ujjnyi vastagságúra kinyújtjuk, bevagdossuk, kiszaggatással kiszaggatjuk. Megsodordjuk, kenjük, köményt rá és mérsékelt tűzön szép sárgára sütjük. 3 közepes méretű tepsivel lesz belőle.

A férfiak általában a sós süteményeket szeretik. Az aranytekercs nem túl édes tészta, bizonyára ízleni fog sokaknak. Hozzávalók a tésztához: 25 dkg liszt, 12 dkg Rama, 2 dkg élesztő, 1 kávéskanál cukor, 2 tojás sárgája, késhegynyi só, 1,5 dl tej. A lisztet elmorzsoljuk a margarinnal. Az élesztőt a másfél dl tej felében a cukorral feloldjuk, tetejét 1 kanálnyi liszttel megszórjuk. A tojások sárgáját belekeverjük a tésztába és az élesztős tejjel eldolgozzuk. A tej másik felét langyosan a sóval apródonként a tésztához öntögetjük és kézzel hólyagosra kidolgozzuk az egészet.

Nem mi, hanem a tészta engedi el a kezünket, ahogyan azt édesanyámtól tanultam.

Körben meglisztezzük és meleg helyen egy jó órát kelesztjük. Töltelék: a 2 tojás fehérjét 15 dkg cukorral felferjük kemény habbá. A végén 1 késhegynyi őrölt fahéjat adunk hozzá, legvégül 15 dkg darált diót keverünk a habba. A megkelt tésztát késfok vastagságúra nyújtjuk. Kb. 30x70 cm téglalap alakú lap lesz belőle. 3 dkg margarint megolvasztunk, a közepére öntjük és szépen szétkenjük. Rátesszük a diós habot, eligazítjuk úgy, hogy a hosszabb szélektől 2-3 cm-re legyen a töltelék. Óvatosan felhajtjuk, mint a beigli. Ajánlatos a közepén elvágni, könnyebben boldogulunk vele. Éles késsel ujjnyi széles csíkokat vágunk belőle. Ebből a mennyiségből kb. 38-40 db lesz. Kiszárazott, lisztezett tepsibe tesszük a szeleteket. 4 közepes tepsit tölthetünk meg tésztával, ugyanis sülés közben kb. a négyeszeresére növekszik meg 1-1 darab.

A felmelegített sütőt mérsékeljük, majd ezt követően tegyük be a tésztát és 2-3 perc múlva erősítsük a lángot.

Ne legyen nagyon forró, mert akkor összeszáradnak a szeletek. Sütés után melegen vaníliás porcukorral szórjuk meg a szép aranycsigáinkat. Napokig eltartha-

tó, süteményes dobozban jól megőrzi a frissességét.

A receptíráshoz szeretnék adni néhány ötletet. A cetlikre leírt recepteket ajánlatos kipróbálni, ha úgy sikerült, mint ahogyan azt eredetiben megkóstoltuk, beírhatjuk végleges helyére, egy füzetbe. A cédulák elveszhetnek, nehéz bánni velük. Használjunk rövidítéseket, előfordul, hogy gyorsan kell leírni a hallottakat. Néhány javaslat a leggyakrabban előforduló nevek rövidítésére: sp=sütőpor, ts=tojás sárgája, tf! ha db, akkor tojás fehérje, ha dl, akkor tejföl, c=cukor, pc=porcukor, vc=vaníliás cukor, ek=evőkanál, kh=késhegynyi, él=élesztő, li=liszt. A zsiradék legtöbbször margarin=mar, előfordulhat, hogy csak zsír, vagy csak vaj használható, akkor ezt kiírjuk.

Áttekinthetőbb a füzetünk, ha a lap bal oldalán a felhasználás sorrendjében egymás alá írjuk a hozzávalókat.

A feldolgozás menetét a jobb oldalon jegyezzük le. Ebben a rovatban a hasábos nyomtatás miatt ezt nem tudom megvalósítani. Ez csupán egy ötlet volt.

A család sajátos ízeit mi, háziasszonyok alakítjuk ki. Ránk vár a feladat, hogy a hagyományokat tovább adjuk a következő nemzedéknek. Anyák napja közeledtével ehhez a szép, sok türelmet igénylő munkához kívánok szívet, lelket és szeretetet.

Kellemes csemegézést kívánok,

Bódi Mária

A Békésszentendrési Nagycsaládosok Egyesülete értesíti a tagságot, hogy az 1997. március 13-án megtartott közgyűlésen az alábbiak szerint módosult a vezetőség:

vezető ügyvivő: Kiss Lajos

vezető ügyvivő helyettes: Szalai Antal

ügyvivők: Ruzs Jánosné, Juhos Pálné, Bagi Ildikó (egyben gazdasági felelős)

Értesítjük a tagokat, hogy az első félévi programjainkat az alábbiak szerint tervezzük.

- Április végén Anyák napi ünnepség

- Május végén Gyermeknap rendezvény

-- Júniusban szabadtéri szalonnasütés

A rendezvények időpontjáról értesítést küldünk.

Tagdíj befizetés június 30-ig minden szombaton a ruhacsere helyén 14-16 óráig. Új tagok jelentkezését szeretettel várjuk.

NOE vezetőség

Túl a mélyponton

A képviselő-testület 1997. március 24-én elfogadta az 1996. évi költségvetés végrehajtásáról szóló rendeletét.

A költségvetés 286 millió Ft bevétellel és kiadással valósult meg.

Az elmúlt évben a község történetének egyik legnehezebb periódusát élte át. A felhalmozott adósság és a magas infláció ellehetetlenítette a mindennapokat. Folyamatossá vált a fizetéseketelenség, a munkabérek kifizetése kiszámíthatatlan volt, a segélyek, támogatások, járandóságok bizonytalanná váltak, az áramszolgáltató néhány intézményben, így a Polgármesteri Hivatalban is kikapcsolta az áramot, és még sorolhatnám milyen körülmények között kellett létezni.

Az élet nem állhatott meg, működni kellett az iskolának, óvodáknak, a közintézményeknek, a társadalmi szervezeteknek, biztosítani kellett a rászorultak ellátását.

A képviselő-testület mozgásterét meghatározták a körülmények, meg kellett találni azokat a lépéseket, amelyek a gazdálkodási egyensúly megteremtésének alapjait alkotják. Működési kiadás csökkentés, működési bevétel növelés, a hitelállomány radikális csökkentése lehetett csak a recept.

Nem egyedi eset a mienk, sok önkormányzat volt és van hasonló helyzetben.

A parlament a fizetéseketelenné vált önkormányzatok gazdasági problémáinak megoldására „adósságrendezési” rendeletet alkotott, magyarul csőd eljárásra kötelezi azokat, akik 60 napnál régebbi kiegyenlített számlával rendelkeznek. Nekünk még 1994-ből, s jócskán 1995-ből is volt ilyen számlánk, az állandó csődvesztély tudatában dolgoztunk folyamatosan december 10-ig.

Számolni kellett még azzal is, hogy a pénzihiány miatt leállított beruházások - víztisztító-mű, hulladéklerakó telep - pénzügyileg csak 1996-ban rendezhetők. Az állami céltámogatások igénybevétele 1997-ben már nem lett volna

jogosult önkormányzatunk, a tét 17 millió Ft vissza nem térítendő támogatás volt.

A fizetőképességünk helyreállítása érdekében megbíztuk az OTP Consulting önkormányzati Pénzügyi és Befektetési Tanácsadó Rt-t az önkormányzat és a számlavezető bankunk közötti adósságrendezési program kidolgozásával. Az elvégzett vizsgálat alapján az adósságrendezési eljárás megindítását javasolta a tanácsadó cég.

A képviselő-testület a csőd eljárás elkerülését tűzte ki célul, ezért nem fogadta meg a szakcég javaslatát és egy saját koncepciót dolgozott ki, pótköltségvetést készített és fogadott el.

A pótköltségvetés lényege az volt, hogy a mozgósítható vagyont biztosítsa a költségvetés végrehajtására, ezen belül a megállított beruházások befejezésére.

A Sanopharma és TITÁSZ részvények értékesítése, a tulajdonba kapott patika privatizációja, telekeladások biztosították, kiegészítve az ÖNHIKI pályázaton nyert pénzzel és a banktól kapott rövid lejáratú hitellel, hogy a pótköltségvetés végrehajthatóvá vált, az utolsó órában.

A megvalósítás azt jelentette, hogy év végére helyreállt fizetőképességünk, megszűnt a csődhelyzet, a központi bérfejlesztések arányában nőttek a személyi juttatások, jelentős mértékben csökkent a hitelállomány és a beruházások befejezése miatt vagyoni növekedéssel zártuk az évet.

A sikeres gázberuházás költségvetésen túli tevékenység volt.

Az 1997-es év is nehéz lesz, de az elmúlt év nehézsége szolgáljon örök tanulsággul, hogy soha ne ismétlődjön meg.

Köszönettel tartozom a lakosoknak megértő türelmükért, a képviselő-testületnek és a munkatársaknak azért, hogy szakértelmükkel, támogatásukkal, kitartásukkal és hitükkel segítették azt, hogy a biztos bukásból sikert lehetett kovácsolni.

Sinka József polgármester

AZ ÖNKORMÁ

TESTÜLETI ÜLÉS

Az Önkormányzat Képviselő-testülete 1997. március 24-én ülésezett, ahol a Gondozóház munkájáról szóló beszámolót és az Önkormányzat 1996. évi költségvetéséről szóló beszámolót tárgyalták meg.

A fő napirendek után döntés született 4 fő létszámcsonkításról.

Ezen kívül az önkormányzat területén lévő, jelenleg tartós használatú ingatlanok tulajdonjogának rendezéséről tárgyalt a képviselő-testület, s a következő határozatokat hozta:

I. határozat

Békésszentendrasi Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testülete úgy határoz, hogy a nagyközség közigazgatási területén lévő, a korábbi Nagyközségi Tanács VB. Szakigazgatási Szerve által beépítési kötelezettséggel tartós használatba adott és eddig be nem épült Állami tulajdonú ingatlanok esetében, a beadott és

a későbbiekben beadásra kerülő építési engedélyek kiadásához hozzájárul.

Határidő: értelem szerint
Felelős: Kolohné dr. Kulik Éva jegyző

Békésszentendrasi, 1997. március 19.

II. határozat

Békésszentendrasi Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testülete úgy határoz, hogy a nagyközség közigazgatási területén lévő, a korábbi Nagyközségi Tanács VB. Szakigazgatási Szerve által beépítési kötelezettséggel tartós használatba adott és be nem épült Állami tulajdonú ingatlanoknak kéri az önkormányzati tulajdonba adását.

Megbízta a polgármestert, hogy a Kincstári Vagyoni Igazgatóságnál járjon el.

Határidő: értelem szerint
Felelős: Sinka József polgármester

Békésszentendrasi, 1997. március 19.

FELHÍVÁS!

A Polgármesteri Hivatal értesíti a lakosságot, és az érintetteket, hogy a súlyos mozgáskorlátozottak közlekedési kedvezményeit:

- gépkocsi szerzési támogatás,
- gépkocsi átalakítási támogatás,
- közlekedési támogatás,
- parkolási engedély

1997. április 30-ig igényelhetik a Polgármesteri Hivatal iktató irodájában.

A kérelemhez mellékelni kell a családban élők jövedelemigazolásait, I. fokú orvosi szakvéleményt (csak azoknak, akik az 1996-os szakvéleményük nem végleges, vagy nem volt) munkahelyi igazolást, kiskorú gyermekek személyi lapját, a szerzési támogatáshoz vezető engedélyt (saját vagy házastársét, élettársét).

Polgármesteri Hivatal

*****

Hatósági állatorvosi ügyeletet tart a községben minden héten hétfő, szerda, pénteki napokon 13.30 órától Dr. Hajzer Lajos.
Telefon: 66/311-102, 60/306-510.

NYZAT HÍREI

NEKROLÓGOK HELYETT

Fekete gyászszókat lenget az áprilisi szél a könyvtár és a Polgármesteri Hivatal épületein. Hirdetve azt a fájdalmas veszteséget, amelyet **Csik Sándorné Erzsike** és **Fazekas Gábor** halála jelent a község számára.

Fiatalok voltak, életük delén jött értük a kérlelhetetlen kaszás, hogy elragadja őket közülünk. Közismert emberekként mindennapi kapcsolatban álltak a lakossággal. Segítőkészségükért, becsületességükért szerettük és becsültük őket. Munkájukat a precíz, a példás odaadás és a szakszerűség jellemezte. Fáradhatatlanul dolgoztak községünk előrehaladásáért.

Családtagjaikkal, hozzátartozóikkal együttérezve, kegyelettel emlékezünk rájuk.

Erzsike, Gábor! Isten veletek!

Békésszentandrási Nagyközség Önkormányzata
Képviselő-testülete
és Polgármesteri Hivatala
valamint a volt munkatársak

Miért hasznos a lakáselőtakarékosság?

Bármilyen lakással, házzal kapcsolatos beruházásra felhasználható. Csak a legfontosabbak:

- Új ház, lakás építése, régi cseréje, felújítása
- Lakás, ház festése, parkettázása, külső vakolása, fürdőszoba felújítása
- Járda, kerítés építése
- Víz, villany, gáz, telefon bevezetése
- Szennyvízhálózat kiépítése
- Lakótelek vásárlása

Vissza nem térítendő állami támogatás 1997-ben 40%, utána 30%, de max. 36.000 Ft. Minimum 4 év takarékoskodás után hitelfelvétel 6%-os kamattal. Megtakarítás havonta 500-10.000 Ft-ig lehetséges. A szerződéses összeg, futamidő, stb. változtatható, az ügyfél igénye szerint.

8 év takarékoskodás után az állami támogatás bármire felhasználható.

Miért éppen a FUNDAMENTA Magyar-Német Lakástakarékpénztár

Rt-vel kössem a szerződést a takarékszövetkezeten keresztül?

- A magyarországi FUNDAMENTA mögött a legnagyobb német, csak erre szakosodott pénzintézet áll.

- A konstrukciót az Állami Bankfelügyelet ellenőrzi.

- A FUNDAMENTA tagja az Országos Betétbiztosítási Alapnak, így a befizetett pénz 1 millió forintig garantált.

- A FUNDAMENTA német tulajdonosa 1992-től Szlovákiába, 1993-tól Csehországban sikerrel működött ilyen intézményt.

- A FUNDAMENTA hitelfedezetként elfogadja az építendő házat, lakást.

- A hitel törlesztésnél csak 0,5% kezelési költséget fizetek.

- A helyi takarékszövetkezetenél minden elintézhető, ott gyűjthetem a megtakarítást.

A takarékszövetkezeti dolgozók mindenben készségesen segítenek, minden kérdésemre részletes, pontos választ adnak.

Ami az előző számunkból kimaradt

	Lakossági vízdíj	Lakossági víz + csatorna	Közületi vízdíj	Közületi víz + csatornadíj
Békésszentandrási	78 Ft	139 Ft	110 Ft	195 Ft
Kunszentmárton	132 Ft	296 Ft	132 Ft	296 Ft
Ócsód*	105 Ft	nincs	105 Ft	nincs
Szarvas	80,40 Ft	142 Ft	104,60 Ft	214,8 Ft
Békéscsaba	97,50 Ft	166,30 Ft	130,80 Ft	241 Ft
Gyomaendrőd**	100,40 Ft	176,40 Ft	130,80 Ft	263 Ft

* A víz díja március 1-jével emelkedett.

** A szolgáltatott víz minőségét az ÁNTSZ közegészségügyileg nem megfelelőnek minősítette.

Pótlólagosan kell közölnünk a fenti táblázatot, mivel előző havi számunkból a technika ördögének furcsa játéka miatt kimaradt. Ezért a malőrért olvasóink szíves elnézését kérjük.

Jó mulatság, férfimunka volt...

Jó mulatság, igazi férfimunka volt amit tettél ismeretlen ismerős! Tetted ezt az időtájt, amikor mások a húsvéti ünnep meghitt hangulatára vágytak. Tetted ezt akkor, mikor még alig csitultak el az általános közfelháborodást kiváltó illegális „fakitermelés” tettének hullámai a községben. Íme máris feltűnt a következő jó erőben lévő fanyűvő honfitársunk!

A röpké 72! órával korábban - a szabályok betartása mellett - kiültetett facsemetékből jónéhányat elemi erővel gyökerestül kitéptek, összetörték, majd a helyszínen elhajítottak. Győztél! De vajon miért tetted?! Nagy fölényrel sikerült legyőznöd a kétéves, ceruzavastagságú, kb. méternyi magas csemetéket! Lelkiismereted megszólalt-e vajon, amikor a „nemes tettet” elkövetted, né tán most, ahogy e sorokat olvasod [ha egyáltalán olvasod(!)?].

Neked, akinek különös kedvtelése kapcsán inkább a természet védelmének illene örködnöd, mintsem annak pusztításában élni járni. Kérdezem tőled: gyermeke(i)det hogyan fogod a természet szeretetére, a környezet védelmére nevelni ilyen előzmények után?

Talán az emberek közérzete is javulna, ha közvetlen környezetünkben nem ilyen és ehhez hasonló cselekményekkel találkozoznánk, hanem helyette rendet és tisztaságot érzekelnénk. Ennek érdekében nekünk saját magunknak kell tennünk, cselekednünk. Igaz némi kis fáradtságba kerül a szemét összegyűjtése és hivatalos lerakóhelyre történő kiszállítása, vagy a kül- és belterületi faültetés, parkosítás is, de higgyük el - megéri. Jobb lesz utólag a közérzetünk!

A községet egyre inkább érintő idegenforgalom és turizmus számára sem mellékes mennyire rendezett környezet fogadja őket itt helyben, aminek aztán hírért viszik ország-, világszerte!

Sajnos környező településeinken is gyakori jelenség a vandalizmus, a környezetépítő szívs munkájának semmibevétele.

Kívánatos lenne az ilyen tájpusztító, környezetromboló elemektől elhatárolódnunk, s közös összefogással megmenteni még meglévő értékeinket a végleges pusztítástól, pusztulástól!

Legyen a jelszónk: együtt - egymásért a környezetünkért, a jövőnk érdekében!

baka

ANYAKÖNYVI HÍREK

SZÜLETÉSEK

1997. február 7-én Nánási Attila és Nagy Erzsébet szülőknek Attila Zoltán, Bene Károly és Csík Erika szülőknek Dániel, március 13-án Nagy Zsolt és Tóth Tünde szülőknek Kitti, március 14-én Székely László és Bencsik Mariann szülőknek László, március 24-én Pásztor György és Nagy Éva szülőknek Dávid, március 30-án Sinka Antal és Taskó Erzsébet szülőknek Márk Menyhért utónévű gyermeke született.

HALÁLOZÁS

A Római Katolikus Egyház szertartása szerint eltemetett halottaink:

Szécsi Péterné Szécsi Ágnes 52 éves, elhunyt március 18.
Aszódi István 70 éves, elhunyt március 25.
Varga Béláné Bencsik Mária 78 éves, elhunyt március 30.
Balla Ferencné Szevkovics Erzsébet 95 éves, elhunyt április 6.
Fazekas Gábor 47 éves, elhunyt április 11.

Nyugodjanak békében!

Üdvözlés Betlérről!

Nyelvünk, kultúránk, történelmünk nem szorítható e jelenlegi határaink közé. Maradjunk még egy keveset a Felvidéken, a hangulatos Gömörben, ahol mint tudjuk annak idején Mátyás királyunk megkapáltatta az urakat a szőlőben.

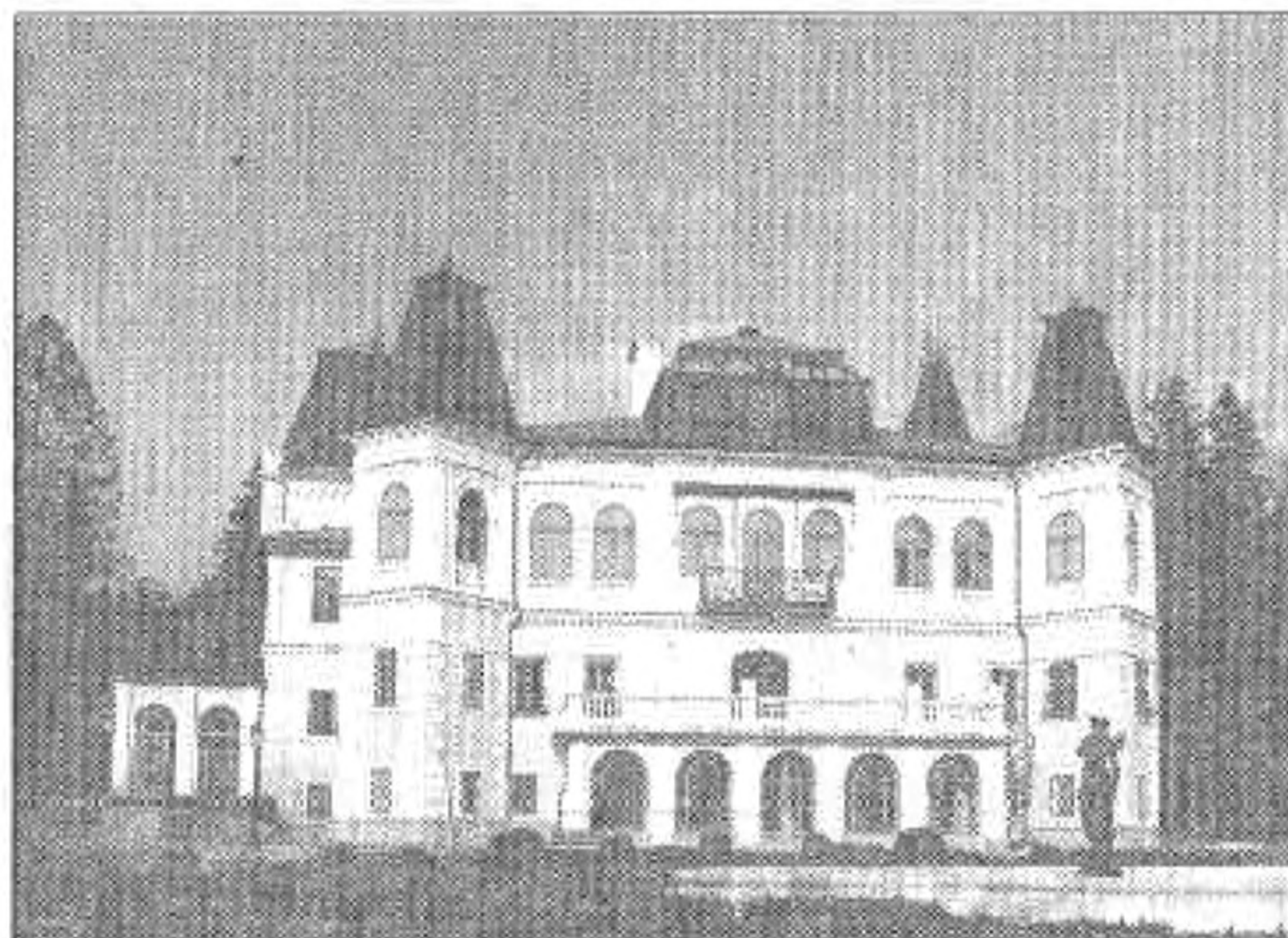
Az előző írásomban már említettem Rozsnyót, mint Krasznahorka szomszédját. Tegyük egy sétát a városkában! Rose nau néven a középkorban alapították szász bányászok, vasbányája működik ma is. A Főtér közepén látható a Diák-

a mesés hely az Andrássyak csodálatos kastélyáról nevezetes. A 70 hektáros park elején készült az épület a múlt század 80-as éveiben, felhasználva a középkori vár alapjait. A park kapujától közelítve lassan körvonalazódik a kastély eklektikus formája, feltűnnek tornyai, az erkélyek és a szökőkút vízszugara még fokozza a szépségeket. Papucsot húzva elindulhatunk a vezető után, hogy megismerkedjünk közel két évszázad hazai és külföldi műkincseivel. Erdemes várni a

mint az aranszalonn káprázatos berendezése. A sárgaszalonn ovális asztalának borítólapján Napóleont ábrázolta a mester minisztereivel és generálisai-val, s a római mitológiai győzelmi fogat különböző variációival látható, mindez intarziában megalkotva. Fölötte a falon Feszty Árpád: Erzsébet királynő koronázása c. képe csodálható meg. Szólnom kellene még a kályhákról, a szőnyegekről, a porcelánokról, a szobrokról, az 1000 éves családfáról, Mészöly Géza és Lotz Károly képeiről. Mint láthatuk, ennyi pompás műkincset több nemzedék gyűjtött össze. A háború idején sem károsult a kastély. Ma Lichtensteinben, Vaduzban él még a család néhány tagja. A kalandos életrajzok Jókait is megihlették. Andrassy István kuruc generális „A lőcsei fehér asszony” egyik főszereplője. Andrassy Manó, a „Vasgróf”, őt Berend Iván képében láthatjuk viszont a „Fekete gyémántok”-ban. A család mindmáig legnagyobb alakja, Manó gróf öccse, gróf Andrassy Gyula (1823-90) Magyarország miniszterelnöke az Osztrák-Magyar Monarchia közös külügyminisztere. Ele-

úton Erdélyből viszi ki fia menyasszonyát Párizsba. Itt esküdnek meg gr. Kendeffy Katinkával. Egy év múlva amnesztiát kap, hazatérnek. Deák pártján áll, 1865-ben már országgyűlési alelnök. Két év múlva Ferenc József miniszterelnökké nevezi ki, a hercegprímással együtt ő koronázza meg az uralkodót magyar királlyá 67-ben. 1871-től külügyminiszter visszavonulásáig. Töke-terebesen nyugszik feleségével a kastélyuk közelében lévő ma-uzóleumban. „Non videri, sed esse!” Nem látszani, hanem lenni! Ez volt a jelmondata, melyhez mindvégig igyekezett hű maradni.

Befejezőként Széll Kálmán búcsúbeszédéből idézek néhány ideillő gondolatot. „Andrassy Gyula jelleme tiszta, mint a színarany, és erős mint a sziklafal. S aki a legnagyobb európai nemzetek legnagyobb államférfiaival együtt működött a világot érdeklő nagy kérdésekben agyának minden gondolatában, szívének minden dobbanásában, magyar volt és magyar maradt, aki hazáját szerette mindenek fölött. Mátyás és Bethlen után az első, akinek ténykedése egész Európára kihatott.” Megnyerő modo-

A betléri kastély

templom, érdekessége az erkélyes barokk tetőzetet tartó tűztorony. A Városházán látható a címer, két bányászkalapács körülötte három rózsával. A mellette található Fekete Sas Szálloda falán a következő emléktábla olvasható: „II. Rákóczi Ferenc fejedelem a város falai közt intézte nemzeti szabadságharcunknak hadvezéri és kormányzati ügyeit. 1706. dec. - 1707. febr. hónapokban. A dicső küzdelem megindulásának 200 esztendő évfordulója alkalmából e tábla őrizze a nagy fejedelem emlékét és szolgáljon buzdításul a hálás utókornak.” A támpillérekkel megerősített Kamaraház a fejedelem egyik pénzverő háza volt. A püspöki székesegyház a XIV. században épült gótikus bányásztemplomot is magába foglalja. Oltárképe a bányászletet örökíti meg, mintegy kortörténeti érdekességként. Sétánk után hangulatos kis presszóba, cukrászdába mehetünk, vagy a gesztenyék alatt pihenhetünk egy kényelmes padon, s ha már itt vagyunk néhány üzletbe is benézhetünk. Tovább menve a Sajó völgyében 6 km-re találjuk Betlért. Ez

magyarnyelvű idegenvezetőre, hiszen a szép parkban gyorsan telik az idő. Belépve az épületbe egy barlangszerű folyosón haladunk át, trófeák és kitömött állatok láthatók itt. Idegen tájak érdekességeivel ismerkedhetünk meg a következő teremben, eszkimó öltözet, ázsiai harcos preparált feje, zsugorított lábfejű kínai hölgy cipője nálunk a bölcsisek járnak ekkorában. Az afrikai emlékek között elefántfejet, nilusi krokodilt, teknősbékát és 5000 éves múmiát is láthatunk. A neogótikus díszlépcsőn a vörös fogadó szalonnba jutunk, brokátapétái színéről kapta a nevét. A XVIII. század elején készült ülogarnitúrája és az Andrássyak portréi teszik emlékezetessé ezt a termet. A Napoleon-szoba ágyában maga a névadó is aludt a legenda szerint. A falakon a győztes csaták képei és feleségének, Mária Lujzának rézkarc képe látható. A könyvtárszoba természetes megvilágítását az üvegtető biztosítja. A 15000 példány többnyire angol, francia, latin, német és angol nyelveken fródot. A zeneszalonn velencei csillárja éppúgy ámulatba ejt,

Vörös fogadószalonn

tútja kész regény, igazi közönségfilmet lehetne készíteni róla. Eme néhány mérföldkő idézze ezt a nagyszerű életpályát! A jogot végzett fiatal ember 21 évesen Zemplén vármegye követe, majd 25 évesen a megye főispánja. Honvéddörnyagy 48-ban, 49-ben Kossuth követe Konstantinápolyban és szervezi az emigránsok életét. Londonban és Párizsban él. 1851-ben távollétében halálra ítélik. Édesanyja, gróf Szapáry Etelka kalandos

rú, művelt, elegáns, karizmatikus férfiú volt, és mint miniszterelnök megfontolt és bölcs. Az a fajta, melyből száz évenként egy ha adódik hazánkban. A kastély képtára több Andrassy-portrét őriz, elgyönyörködhetünk bennük. A parkban japán ház, vízesés, tó, szobrok, pihenők várják a látogatókat. A pénztárnál magyar nyelvű kiadványok és szép képeslapok kaphatók.

Üdvözléttel:

Bódi Mária

Ismerkedés szülőföldünkkel

A hosszú tél és a még zordabb tavasz ellenére is kíváncsoktunk már valamennyien egy kis kirándulásra. A kirándulás időpontja április 6-ra esett, ezt mindenki elfogadta. Azt viszont, hogy Békés megyei nevezetességeket nézzünk meg, már sokan kevésnek találták.

- Messzebb menjünk! Nincs itt semmi! Mit nézzünk itt? - hangzottak a felkiáltások, kérdések. Sokan, akik a megye legészakibb csücskében élünk, nem is tudjuk, tőlünk délebbre 60-80 km-re mit is láthatunk. Mindjárt az elindulás után betértünk Szarvason az Anna ligeti Bolzá kastélyba, ahol most a Körös-Maros Vidéki Természetvédelmi Igazgatóság található.

Csak az idősebbek emlékeztek rá, miként működött a malomban a köleskása hántolás. Ezután a 44-es úton haladva elértünk a csabacsüdi határban lévő strucctelepre. A ritkaságszámba menő madarakat az eső ellenére is sokáig nézte a kirándulók apraja-nagyja. Mivel a Kondorosi Csárda nem nyitott ajtót, ezért a Kamuti Csárdába néztünk be egy rövid időre, mert 9 órára már Bielik Gábor esperes atya várt bennünket a Jaminai római katolikus templomban. Az 1944-ben lebombázott templom helyett csak a rendszerváltás után lehetett újat építeni. A sok-sok adományból felépült templom lenyűgöző látványt nyújtott mindenkinek. Az esperes úr

katolikusság támogatásával épült fel. A toronyból szép időben messze ellátni, de a szél és az eső miatt nem gyönyörködhettünk az Alföld szépségében. Így tovább haladtunk Mezőberénybe Kovács András fafaragó népművészhez. A fafaragás szerelmese szerényen, de annál kedvesebben fogadott kedves feleségével együtt a faragásokkal díszített lakásukban. A három helyiségből álló műhelyben gyönyörködtünk a faragásokban. Innen Vésztő irányába a Kettős-Körös mellett lévő Petőfi emlékműhöz mentünk, ahol a következők olvashatók a márványkövön:

„Itt volt a régi rév ahol
1849 július 18-án
Petőfi Sándor
Átkelt a Körösön
Hogy Bem tábornok
Erdélyi seregéhez
csatlakozzék.
Ekkor hagyta el költőnk
Örökre Abrándjainak Hazáját
az általa sokszor megénekelte
Alföldet.

Állította a Mezőberényi
Hagyománykutató Kör
Ifjúsága
1961. július 31-én.”

Kegyeletünket a magyar Himnusz eléneklésével róttuk le nagy költőnk, Petőfi emléke előtt. A Március 15-i megemlékezés alkalmával elhelyezett virágok, koszorúk még szépen körülvették az emlékművet. Utunkat tovább Békés, Tarhos, majd Vésztő irányába folytattuk. A Tarhosi kastély mellett megtekintettük az 50 évvel ezelőtt alapított nagyhírességű zeneiskolát. Ma már a hajdani nagyságot csak a kőtáblák és az

sen fogadtak, készségesen álltak rendelkezésünkre. Jó, hogy Hegedűs Zoltánné tagtársunk ismerte az intézményt és bevezetett mindnyájunkat. Ott élet folyik, a különböző klubok jól működnek.

Tanuljunk tőlük, itt vannak nem messze.

Az idő közben igen eltelt, sietnünk kellett, hogy kirándulásunk fő célját elérhessük. Vésztő után Szeghalom felé haladva találjuk a Mágori halomokat, ahol Nemzeti Emlékpark létesült. A Csolti monostor maradványait tárták fel az előző évtizedekben.

A több rétegben található régészeti leletek az itt élő népek kultúrájáról tanúskodik. A mostoha idő miatt (szélvihar) csak futva néztük meg a szoborparkot, ahol Féjja Géza, Mórócz Zsigmond, Sinka István, Veres Péter, Szabó Pál szobra áll.

Ezután Szeghalom, Körösladány érintésével Gyomaendrődre értünk.

Soczó Elek magán motorkerékpár múzeumát lehet itt megnézni.

Az itt elhelyezett 150 különböző motorkerékpárt teljesen újszerű állapotban láthattuk. Az idősebb korosztály tagjai hosszabb ideig álltak egy-egy általuk jobban ismert, vagy éppen használt motorkerékpár mellett. Többen azon a véleményen voltak, hogy oda legközelebb egy egész napra kell elmenni.

A motorkerékpárok között ugyan még sokáig elidőztünk volna, de az otthon maradtakra gondolva hazaindultunk.

A jaminai templom

Az évszázados fák látványa a zord idő ellenére is csodálatra méltó. Ezután Tessedik Sámuel sírja közelében emlékeztünk meg Szarvas nagy fiáról, a föld szerelmeséről, Isten hű szolgájáról. A Szárazmalmot felújítás miatt nem tekinthettük meg, pedig még sok fiata nem látta.

magyarázata után a bibliai történeteket ábrázoló festmények szinte szóltanul is hirdették a hit igazságát. Ezután megyénk legújabb templomát látogattuk meg Kamuton. A március 15-én felszentelt templom a helyi lakosság áldozatán túl az erdélyi Ditró község és a nyugati

azokon olvasható Kodály intelmek hirdetik.

A vésztői községháza is magára vonta a figyelmet, de a Sinka István nevét viselő művelődési házat igazán érdemes volt belül is megnézni. A modern művelődési házat mi szentandrásiak valóban irigyelhettük. Kedve-

Azt hiszem sok-sok ismerettel lettünk gazdagabbak ezen a kiránduláson is, amit köszönhetünk annak is, hogy valamennyien a közösséghez méltó magatartással járultunk a kirándulás sikeréhez.

D. Kiss Sándor
szervező

FEJEZETEK BÉKÉSSZENTANDRÁS SPORTTÖRTÉNETÉBŐL - XXIII. fejezet

A Hunyadi két „zászlóvivője”

Ahogy közeledtünk 1967. márciusa felé, úgy egyre biztossabbá vált az a tény, hogy az elmúlt évi csapatból, főként az őszi nagy hadjáratban a legjobb formájukat elérő két zászlóvivő, Sinka IV. Imre és Kiss I. Mihály szegre akasztja a cipőjét. Egy generáció után zárult itt most be az ajtó. Hozzájuk tartozott még az a Mrena Mihály, akit már a múlt évben nem láthattunk, ki mindig a biztonságot és a nyugalmat jelentette a csapatban. Ment Csík Bélával, aki már korábban visszavonult, Öcsödre igazoltak.

A felkészülést főként a Tisza vidéken kevésbé ismert csapatokkal játszottuk. Így a Tiszásas, Tiszaug, Csépa és talán Cibakháza csapatait ismertük meg, akik nagyon jó ellenfélnek bizonyultak. A bajnokságban résztvevő csapatok igen megcserélődtek. Mivel négy új csapat került föl a megyei I. osztályba. Úgy mint a Doboz, Csorvás, Bcs. Kinizsi, Bcs. Agyagipar. Lassan elérkezett az idő, és útnak indultunk az első bajnoki mérkőzésre.

1967. március 12. Gyomai TK. - B. Hunyadi 3:0 (2:0) Vezette: Boldizsár.

Összeállítás: Nagy F. - Balogh II., Szalai, Köteles, - Kiss III. Petrás, Kozák, Gyulai II. - Bagi II., Bohák, Fazekas E. Edző: Major Imre

Az 5. percben a sorfal mellett 18 m-ről gólt kaptunk. A 34. percben újabb szabadrúgásból a másodikat. Majd Kiss III. mellé fejtelt egy beadásnak, és jött a harmadik.

Az ifik nyertek 2:1-re. Gól: Gyulai I., Dezső.

1967. március 18. B. Hunyadi - Békési Szpartakusz 1:1 (0:0) Vezette: Gyarmati. Jók: Szalai, Kozák, Bagi II. Gól: Gyulai II.

1967. március 26. Szarvasi SC. - B. Hunyadi 6:0 (2:0) Vezette: Losonci. Csapatunk az első mérkőzéshez viszonyítva csak egy-két helyen változott. Rövid idő után már vezet a Szarvas 2:0-ra. Ennek ellenére szép támadásokat vezettünk, de a gólokat mi kaptuk. Kapusunk nem talált magára.

De kivel nem fordult elő az ilyesmi?

1967. április 3. B. Hunyadi - Csorvás 4:2 (2:1) Vezette: Stefkovics.

Összeállítás: Nagy - Balogh, Petrás, Kozák, - Kiss III., Tomonyiczka, Gyulai II., Tóth III. - Bagi II., Szalai, Fazekas. Jók: Tomonyiczka a mezőny legjobbjá, Fazekas, Gyulai. Gól: Bagi II., Tóth III., Fazekas, Gyulai II.

Az ellenfél vezetése után hullottak a gólok. A legszebbet Gyulai II. kapásból, fordulásból lőtte.

1967. április 9. a Bcs. Kinizsinnél, aki most az első helyen tanyázik kikaptunk 4:2-re. Kapusunk még nem az igazi. Ráadásul még 2:1-nél Kozák öngólt lőtt. Jók: Bagi II., Tomonyiczka. Gól: Szalai, Tóth III.

1967. április 16. B. Hunyadi - Sarkadi MSE 6:0 (3:0) Vezette: Simon P.

Összeállítás: Nagy - Balogh, Petrás, Kozák, - Kiss III. Tomonyiczka, Gyulai II. Bagi II., - Tóth III. Szalai, Fazekas. Jók: az egész csapat. Gól: Bagi 2, Szalai 2, Tóth, Gyulai II. Két kihagyott helyzet után Bagi a kifutó kapus fölött a hálóba emel. Majd Szalai egyéni akcióból két gólt rúg. A félidő után potyognak a gólok, a vendégek már föladták. Az eredmény akár duplája is lehetett volna. E következő felállású ifi nyert 3:1-re: Papp, Ambrus, Bagi J., Dorogi, Oláh, Deák, Dezső, Patkós, Gyulai I. Fazekas A., Laczkó II.

1967. április 23. Bcs. Máv - B. Hunyadi 2:2 (1:2) Vezette: Koch

Jók: Nagy, Tóth III., Bagi II. Gól: Szalai, Bagi II.

Csúszós talajú pályán hideg és erős szélben a Hunyadi támad. A 32. percben a Máv vezet. A 37. percben Szalai egyenlített, majd 5 perc múlva Bagi talál a Máv hálójába. A 44. percben Tóth labdája a kapu vonalon leragad a sárba. Fordulás után a 75. percben a Vasutasok szögletből egyenlítettek. A Hunyadi közelebb állt a győzelemhez. (Népújság cikkéből) Ifik: Máv - Hunyadi 0:0

1967. április 30. B. Hunyadi - Bcs. Agyagipar 1:0 (0:0) Vezette: Balkó.

Összeállítás a Sarkad elleni győztes csapat, amely a múlt vasárnap is jól játszott. Sajnos most a 7. percben Petrás csípősérülést szenvedett. Ez nagy hátrányt jelentett, azonban fordulás után talpon maradván Fazekas nagy szögéből óriási gólt rúg.

1967. május 7. Battonya - B. Hunyadi 0:0. Vezette: Gyarmati.

Összeállítás: Nagy - Balogh, Köteles, Kozák, - Tomonyiczka, Gyulai I., Vass, Gyulai II. - Tóth III. Szalai, Fazekas. Jók: Tomonyiczka a mezőny legjobbjá, Nagy, Köteles. A három tartalékkal felálló Hunyadi közelebb állt a győzelemhez.

Vasárnap az utolsó helyezett Tótkomlóst fogadjuk. Mi a 8. helyen állunk, kíváncsian várjuk az eredményt.

1967. május 14. B. Hunyadi - Tótkomlós 0:0 Vezette: Hodroga.

A vendégek nagyon rászorgáltak az egy pontra.

Összeállítás: Patkós - Balogh, Petrás, Kozák - Tomonyiczka, Gyulai I., Gyulai II., Nagy F. - Bagi II., Szalai, Kiss III. Jók: Kozák, Patkós, Nagy. Gól: Nagy.

A múlt vasárnapi jobbszélső, amint látjuk, most bal szélső (Kiss III.) Nagy F.-ből csatár lett, és ez a szükségmegoldás hozott egy pontot. Kozáknak nagy feladata volt. A honvéd legendás híró gyors csatárát, Kellert semlegesítette.

1967. június 4. B. Hunyadi - Szeghalom 1:2 (1:2) Félbeszakadt. Vezette: Csáki.

Jóformán azonos felállással 2:1-es szeghalmi vezetéssel a 80. percben Bagi II. leköpte a játékvezetőt, amiért kiállítás járt. Mivel előtte két gólunkat, ami vitatható volt, Csáki játékvezető nem adta meg. A pályát elhagyó Bagi ismét a játékvezető felé köpött (lefelé?). Ekkor a játékvezető lefújta a mérkőzést. Utólag még Szalai és Tomonyiczka lett kiállítva.

Képünk 1967. tavaszán készült Tiszasason, az előkészületi mérkőzésen

Álló sor balról jobbra, hátul: Gyulai II. László, Csipai Károly játékvezető, Tóth III. János, Bohák Pál

Középen állva: Bagi II. István, Kiss III. István, Szalai Béla, Petrás Ernő, Babák Antal, Major Imre edző

Elöl guggolnak: Lakatos János, Köteles Lajos, Nagy Ferenc, Kozák Imre

1967. május 21. B. Hunyadi - Doboz 0:1 (0:0) Vezette: Kolnai (Szolnok).

Megérdemelten nyert az ellenfél. A szolnoki játékvezető jól vezetett. Kiss III. visszatért a csapathoz mint jobbszélső.

1967. május 28. Orosházi Honvéd - B. Hunyadi 1:1 (1:1) Vezette: Szabó K.

Bagi II. 4 mérkőzéstől, Szalai és Tomonyiczka 2-2 mérkőzésről lett eltávolítva. A két utolsó tavaszi mérkőzésre.

Medgyesegyházán 3:0-ra kaptunk ki. Itthon a Kondoros ellen 2:1-re veszítettünk. A Kondoros elleni mérkőzésen két újoncot is avattunk, a jobb-hátvéd poszton Ambrus János,

szegre akasztotta a cipőjét

a középhátvéd poszton Bagi III. János szerepelt először.

Táblázat eleje a tavaszi szezon végén így fest. 1. Szarvasi SC 22 pont, 2. Bcs. Agyagipar 20 pont és az alsó házban 13. B. Hunyadi 11 pont, 14. Kondoros 11 pont, 15. Tótkomlós 9 pont, 16. Sarkadi MSE 7 pont.

1967. augusztus 13., Békési Szpartakusz - B. Hunyadi 0:0. Vezetete: Gyarmati.

Összeállítás: Nagy - Balogh, Bagi III., Kozák - Petrás, Kiss III., Gyulai I., Gyulai II. - Tóth III., Szalai, Fazekas E.

Nagyon kemény és fegyelmezett Hunyadit láthattunk ma. Kozák az egész pályán azt a Pikó II. veszélyes csatárakat tartotta féken, aki itthon nem is olyan régen 5 gólt rúgott nekünk egy mérkőzésen.

Az újság így ír a mérkőzésről: „Döntetlen lett az eredmény, amit a lelkes vendégek megérdemltek. Nagy NB I-es formában védett. Gyarmati játékvezető kifogástalanul vezetett.”

Következő mérkőzésen Gyomával itthon 2:2 az eredmény. Majd Kondoroson a 84. percig vezetünk 1:0-ra, amikor kapusunk Nagy F. belerúg egy kondorosi csatárba. Ezért 11-es jár, és 1:1 az eredmény. Egy perc múlva újabb 11-es ellenünk, gól és vége a mérkőzésnek percek múltán. Ezt kapusunk veszítette el.

1967. szeptember 3. Tótkomlós - B. Hunyadi 3:1 (1:0) Vezetete: Bacsa (Szegedről)

Összeállítás: Nagy - Balogh, Bagi III., Kozák - Petrás, Kiss III., Gyulai I., Harangozó - Tomonyiczka, Bodonyi, Bagi II.

Nagyon gyöngék voltunk. Gól: Harangozó. A játékvezető jól vezetett.

1967. szeptember 10. B. Hunyadi - Bcs. Kinizsi. 2:0 (2:0) Vezetete: Járasi K.

Jók: Tóth III., Szalai, Bodonyi. Gól: Szalai, Bodonyi.

Összeállítás: Nagy - Balogh, Tóth III., Kozák - Petrás, Kiss III., Bodonyi, Harangozó - Tomonyiczka, Szalai, Fazekas.

Az első percekben Szalai a felső sarokba talál. Majd a 33. percben Bodonyi lő újabb gólt. Szünet után még sokat kihagytunk.

A következő vasárnap Sarkadon azonos felállású csapattal 2:2 az eredmény. Nagy F. a mezőny legjobbja. Gól: Szalai, Harangozó.

Utána kétszer vereséget szenvedtünk. Itthon a Bcs. Máv 3:1-re, majd Csabán az Agyagipar 4:1-re vert bennünket.

1967. október 8. Doboz - B. Hunyadi 0:1 (0:1) Vezetete: Puskás.

Bodonyi a 17. percben lefutotta a védőket, 1:0, amit végig megőriztünk. A Népújság lelkendezik a Hunyadi fegyelmezett és nagyon jó játékaról. (Látták volna az elmúlt két vasárnap.)

1967. október 15. B. Hunyadi - Orosházi Honvéd 3:1 (1:1) Vezetete: Losonci.

Száll a hinta le-föl, mert ez már megint nem semmi. Egy nagyon jó Honvédot vertünk

meg. Jó: az egész csapat. Gól: Tóth III. 2, Fazekas. Vajon mit hoznak a következő mérkőzések?

1967. október 22. Szeghalom - B. Hunyadi 1:1 (1:1) Vezetete: Osváth (Szolnok) Jó: az egész csapat. Gól: Tóth.

1967. október 29. B. Hunyadi - Medgyesegyháza 2:1 (1:0) Vezetete: Kocsondi.

Jók: Kiss III., Tomonyiczka, Kozák, Szalai. Gól: Szalai 2. Medgyesegyháza a következő vasárnap a Népstadionban Szabadföld Kupa döntős.

1967. november 6. Csorvás - B. Hunyadi 2:1 (1:0) Vezetete: Szarvas M.

Nagy és Szalai rossz idegállapota befolyásolta a csapatot. Gól: Bagi II.

1967. november 22. B. Hunyadi - Battonyai Med. 0:0 Vezetete: Dabas (Szolnok)

Igazi küzdelem volt a javából. Számunkra az egy pont már a biztos bentmaradást jelentette az első osztályban. Jók: Nagy, Bagi II. Kozák.

1967. november 19. B. Hunyadi - Szarvasi SC. 1:3 (0:2) Vezetete: ?

Összeállítás: Nagy - Balogh II., Kiss III., Petrás - Tomonyiczka, Gyulai I., Bodonyi, Szalai - Tóth III., Bagi II., Fazekas.

Jók: Bagi II., Tóth III., Bodonyi. Gól: Tóth III.

Szarvas már több fordulóval korábban megnyerte a bajnokságot. Így amint szokás, minden játékos egy szál virággal futott ki a kezdéshez üdvözölni a bajnok csapatot.

Mi viszont a múlt vasárnap biztosítottuk helyünket az első osztályban a következő évre. Így a mérkőzés igen barátságos jelleget öltött.

Továbbra is várjuk segítségüket, észrevételeiket! Minden eddigi segítőnk tevékenységét hálással köszönjük! Jó szórakozást, hasznos időtöltést kívánunk!

Bontovics Imre

Békés megyei I. oszt. labdarúgó bajnokság 1967. évi végeredménye

1. Szarvasi Szpartakusz	79-22	48
2. Gyomai TK	53-29	38
3. Bcs. Máv	51-44	37
4. Bcs. Agyagipar	57-34	36
5. Szeghalom	65-53	35
6. Békési Szpartakusz	67-48	34
7. Medgyesegyháza	51-40	31
8. Bcs. Kinizsi	55-42	30
9. Csorvás	44-51	30
10. Doboz	49-69	26
11. Kondoros	32-58	26
12. Battonya	27-36	25
13. Orosházi Szántó K. SE	40-59	25
14. B. Hunyadi	38-51	24
15. Tótkomlós	36-54	19
16. Sarkadi MSE	32-31	12

A felső vonal fölötti csapat mint bajnok az NB III-ba jutott.

Az alsó vonal alatti csapatok kiestek a megyei II. osztályba.

TOP VIDEO SHOP

Áprilisi sikerlista

- A függetlenség napja
- Végképp elfőrlni
- Mission impossible
- Twister
- A szikla
- Striptease
- Drágám, add az életed!
- Az ördög háromszöge
- Kábelbarát
- Majomparádé

Májusi megjelenések:

- A 6. X-akta
- Ha ölni kell
- Csodabogár
- Bölcsök kövére
- A kalandor

Áprilisban még tart a kettőt fizet, hármát vihet akciól!

A legdrágább film továbbra is csak 150 Ft.

TOP VIDEO SHOP Békésszentandrás, Hunyadi u. 7.

GYERMEK OLDAL

Balogh Béni

A favágó és a vadrózsa

A magas hegy oldalában dolgozott egy favágó... Fejszéjének csattogása hegyen-völgyön által szállott. Erős-Virág János volt a neve s ezt a kalapjánál díszelgő illatos kék ibolya is bizonyította. Eppen egy nagy rönk hasogatásával bajlódott, amikor furcsa, nyöszörgő hang ütötte meg a fülét.

- Jaj nekem, megfulladok! Meglepetten nézett körül a favágó, de embert sehol sem látott.

- Ki tréfál velem? - töprengett, de folytatta a munkát. Alig vágott azonban egyet-kettőt, amikor újra meghallotta a nyöszörgést.

- Segíts rajtam! - hallatszott a gyenge hang. - Szabadíts ki a fa alól!

Tekintete ekkor a szemben levő farönkre siklott, amely alatt egy vadrózsaevessző lapult.

- Te... te beszélsz? - kérdezte csodálkozva Jani.

- Igen, én - válaszolta a letiport ág. - Segíts rajtam, szétlapít ez a rönk... Itt pusztulok alatta.

Mi tagadás, ugyancsak elámult a favágó, hiszen életében még nem látott beszélő ágot. Am gyorsan odaugrott, s odább görgette a nagy rönköt.

- Megköszönöm, s nem felejttem - suttogta a vadrózsaág boldogan.

Virág Jani füttyörészve folytatta munkáját, s nemsokára el is felejtkezett az egész dologról.

A fanyar kora tavaszt május, majd a sugaras nyár követte. Jani a faluban vállalt munkát, s csak néha látogatott ki az erdőbe, virág-, vagy éppen gombaszedésre. Egy ilyen alkalommal fáradtan ült le az út szélére, egy virágos bokor hűsége, hogy egyet szunyókáljon. Alig nyomta el az álom, amikor nyugtalan suttogást hallott:

- Veszély fenyeget... Veszély fenyeget!

Először azt hitte, álmodja az egészet, de az ismétlődő hang hamarosan felébresztette... Menten hosszú nyelvű baltája után kapott, s körülnézett. Hát uranfia! Meghült ereiben a vér!... Tarka mérgekigó tekergőzött feléje.

„Ennek a fele se tréfa” - gondolta hirtelen, majd a közelgő kígyót gyors baltacsapással halálra sújtotta.

- Milyen ügyes vagy! - szólalt meg váratlanul egy hang, s a favágó meglepetten ismerte fel a kora tavaszi vadrózsát... Már sok szép új hajtása nőtt, azon virágok díszlettek.

- Csak nem te szóltál? - ámult rá a legény.

- De biz' én - mosolygott kedvesen az illatos rózsaaág. - Én voltam az, akin tavasszal segítettél... Most megfizettem érte.

Kufár Róza

Ébred az erdő, ébred a rét

Vadalmafa odvas tövén
van egy apró süni ház,
meleg mohás kicsi kuckó
írnyé is akad száz.

Száraz zörgő, haraszt erdő
összel óvja, takarja,
ablakából tavasszal az
erdőt, rétet láthatja.

Alighogy a rügy kipattant
süni Sanyi útra kelt,
jól elaludt, pedig csak úgy
zengett minden odafent.

Dolgozott a tarka harkály
csőre kemény kalapács,
széncinegék mellett rangos
vén erdei fakopács.

Kakukkszóra fülemüle
zengő dallal válaszol,

elsurruló füstifecske
fészket készít valahol.

Csörgő patak mesét mesél,
hangja csengő csobogás,
szorgos méhek zümmögése
tarka tavasz lobogás.

Patak partján mécsvirágok,
kőköresin és szarkaláb,
esőt váró törpe gombák,
eddig jut el süni láb.

Hátán hordó tű tuskéit
addig, addig hegyezi,
míg az összes törpe gombát
bocskorostul megszerzi.

Fülesbagoly éji lepke
kis házáig kíséri,
hosszú volt az út idáig,
de a zsákmány megéri.

NINTEN-DÓZIS

Yo napot, kedves olvasóinknak! Mint ahogy az előző számunkban már említést tettem rá, olvashattok pár érdekes sort a március 9-én lezajlott két bajnokságról:

The great MARIOKART championship: Szinte várható volt, hogy ebből lesz verseny, mert ez az a játék, melyet mindenki élvezettel játszhat a legkisebbtől a legnagyobbig. 13-an neveztek ebben a kategóriában, ami nem nevezhető kevésnek, ugye? A nyerésekkel pontokat szerezhettünk és így a pontok számától függött a helyezés.

MORTAL KOMBAT TRILOGY, the ultimate kombat: A másik kategória a Mortal Trilogy volt. Erre is elég szép számmal neveztek (11-en) versenyzők, tekintettel arra, hogy ez igazán csak

az idősebb korosztály számára hozott eredményeket. A helyezéseket itt is pontozással döntötték el. Mindkét verseny tele volt izgalmas helyzetekkel, a nézők nem panaszkodhattak a „műsorra”! Nagyon élvezte mindenki, erre példa, hogy volt egy olyan versenyző is, aki csak az utolsó pillanatokban nevezett be, mert megtetszett neki a játék.

Díjazás: I-X. helyezést elért játékosok, valamint különdíjazásban a legeredményesebb játékos is.

Gratula nekik!
MARIOKART GP:
I. Szabó Lóránt
II. Borzován Balázs
III. Szín János
IV. Molnár Miklós
V. Borgulya Zsolt

VI. Borzován Csaba
VII. Lancsa Péter
VIII. Rózsavölgyi Viktor
IX. Kiss Gábor
X. Lengyel László

MK TRILOGY:

I. Szín János
II. Szabó Lóránt
III. Borzován Csaba
IV. Borzován Balázs
V. Csabai Zsolt
VI. Molnár Miklós
VII. Balla Szabolcs
VIII. Borgulya Zsolt
IX. Lancsa Péter
X. Aszódi Krisztián

Küöldíjban részült: XI. Mochács Gábor
Most pedig búcsúzóul Töletek egy hónapra, de akkor ismét új játékokról olvashattok. Szegasztok!

-szl-

REJTVÉNY

Húzzátok ki az ábrából a meghatározások megfejtésének betűit! A maradék betűkből egy nevet tudtok összeállítani. Megfejtésül ezt a nevet kell beküldeni és azt, hogy ki volt ő!

T	E	P	L	Y
S	T	Á	E	T
N	M	Á	R	U
S	D	E	Í	O
R	Á	U	L	L

1. A honfoglaló magyarok „varázslója”
2. Az ősmagyarok sasféle madara
3. Őseink legfélelmetesebb fegyvere
4. Álmos vezér anyja.

SPORT

Kézilabda

Kézilabdázóink is elkezdtek a bajnoki pontvadászatot.

Eredmények:

Szeghalom - Bszta. 22:11 (10:6)
Szeghalom, vezette: Kardos, Kovács

Hunyadi: Lólé (1) - Árgyelán-né Hangyás T. (3), Kozák Gy. (2), Csík M. (1), Egriné Kovács A. (3), Szopka Sz., Sinka A. (1), Csere: Patkó H., Kiss K.

Gazsó István véleménye a mérkőzésről: „Hűs percig egyenrangú ellenfelek voltunk, utána a nagyobb rutin döntött a hazaiak javára. Idényeleji formában játszottunk, sok 7 méterest és ziccet elhibáztunk.”

Bszta. - Bcs.Főiskola 21:18 (11:8)
Békésszentandrás, 80 néző, vezette: Szelják, Szrnka.

Hunyadi: Lólé - Árgyelán-né Hangyás T. (2), Kozák Gy. (5),

Csík M. (1), Egriné Kovács A. (9), Szopka Sz. (2), Sinka A. (2), Csere: Szécsiné Kozák N. (kapus), Patkó H., Kiss K.

A vendégek szerezték meg a vezetést, a huszadik percben 5:5-ös állásnál emberhátrányba kerülünk, és ez lett a mérkőzés fordulópontja. Az emberhátrányból 2 gólos előny lett és a félidőt 3 gólos előnnyel zártuk.

A második félidő 15. percében a végig indiszponáltan működő játékvezetők végleg cserével kiállították Szopka Szilviát. A csapat nem roppant össze, időnként 4 góllal is vezettünk, és a végén megérdemelt győzelmet arattunk.

Köszönjük a szépszámú közönség buzdítását, reméljük ezen a délutánon jól szórakoztak.

Fabó István

Labdarúgás

Megkezdődött a megyei II. oszt. bajnokság tavaszi idénye. Eredmények:

16. forduló

Déaványa - Bszta. 1:1 (1:0)
Déaványa, 250 néző, vezette: Frey.

Hunyadi: Petrás - Mrena, Bencsik T., Litvai (Szabó G.), Szabó J., Gugolya, Bencsik I. (Székely), Juhász A., Bordács, Varga, Medveczki. Góllövő: Székely

Jó iramú mérkőzésen a második félidőben jobban játszott a Hunyadi, de a védelmek jól működtek és így maradt a döntetlen eredmény.

Varga László: „A második félidei játékunk után megérdemeltük volna a győzelmet.”

Jók: az egész csapat,

Ifjúságiak:

Déaványa - Bszta. 3:2 (0:2)
Góllövők: Prjevara A. 2.

Sokáig vezetett a Hunyadi, de a hajrában fordítani tudtak a hazaiak. Fájó vereség.

17. forduló

Bszta. - Pusztaföldvár 2:0 (1:0)

Békésszentandrás, 200 néző, vezette: Muska.

Hunyadi: Petrás - Mrena, Bordács, Medveczki (Szabó J.), Litvai, Bencsik T., Bedővári, Szabó G., Juhász (Kovács), Gugolya, Varga (Bencsik I.)
Góllövők: Bedővári, Kovács.

Jó játékvezetés mellett nehezen nyert a Hunyadi.

Varga László: „Görcsösen játszottunk, de végül sikerült begyűjteni a három pontot.”

Jók: Petrás, Bordács, Bedővári.

Ifjúságiak:
Bszta. - Pusztaföldvár 11:0 (5:0)

Góllövők: Boros 4, Csipai Z. 3, Kiss Cs. 3, Farkas R. 1.

Gólzáporos győzelmet arattak fiataljaink a sereghajtó csapattal szemben. Ezen a mérkőzésen a következő összeállításban játszott a Hunyadi: Domján - Kiss Cs., Tóth Z., Kuszi (Turna), Taskó (Prjevara G.), Prjevara A., Csipai Z., Boros, Gazsó (Bagi), Ambrus Z., Farkas R. (Tövisháti)

18. forduló

Körösladány - Bszta. 0:0
Körösladány, 120 néző, vezette: Enyedi.

Hunyadi: Petrás - Mrena (Bencsik I.), Bordács, Medveczki, Litvai, Bencsik T., Szabó J., Szabó G., Kovács, Székely, Juhász (Gugolya).

A hazaiak tetszetősen futballoztak, de ők sem tudtak gólt lőni, miként a Hunyadi sem.

Varga László: „Volt rá lehetőségünk, hogy gólt szerezzünk, de a helyzetek kimaradtak.”

Jók: Petrás, Bordács, Kovács.

Ifjúságiak:

Körösladány - Bszta. 1:2 (1:0)

Góllövők: Csipai Z. 2 (egyet 11-esből).

Szünet után fordították meg a mérkőzés állását a Hunyadi fiataljai.

19. forduló

Bszta. - Békéssámson 5:1 (2:0)

Békésszentandrás, 150 néző, vezette: Kuti.

Hunyadi: Petrás (Erdei) - Mrena, Bordács, Medveczki, Litvai, Szabó J., Bedővári, Varga (Csipai), Kovács, Székely (Bencsik T.), Gugolya.

Góllövők: Gugolya 2, Kovács, Bencsik T., Fodor (öngól).

Az első félidő végére fölénybe került a hazai csapat, és a sok gólhelyzet közül ötöt értékesített.

Varga László: „Végre sikerült a gólhelyzeteket berúgni.”

Jók: Bordács, Bedővári, Kovács, Gugolya.

Ezzel a győzelemmel a táblázat élére került a Hunyadi, mivel Magyarbányai Gyulaváriban kikapott. A következő fordulóban lesz a Magyarbányai elleni rangadó idegenben, mely sorsdöntő lehet a bajnokság végeredményére.

Ifjúságiak:

Bszta. - Békéssámson 7:0 (3:0)

Góllövők: Boros 4, Csipai Z., Kuszi, Farkas R.

Fiataljaink ismét gólzáporos győzelmet arattak, és ők is a tabella élére kerültek.

Hétközi Magyar Kupa mérkőzés
Bszta. - Csabacsüd 0:1

Ezzel a vereséggel a Hunyadi kiesett a kupából. Így minden erejével a bajnokságra összpontosíthat.

Fabó István

Focikedvelő lányok, asszonyok figyelem!

Május 1-jén a sportpályán nagyszabású rangadót szervezünk! Az „öregfiúk feleségei” alkotnak egy női focicsapatot, akik méltó ellenfeleket keresnek a játékhoz.

Sportoljunk, mozogjunk, nevéssünk nagyokat a férfi szurkolók, az öregfiúk nem kis öröme. Külön felhívjuk a pedagógusok, óvónők, iparosfeleségek, polgármesteri hivatal női dolgozóit, kajakos- és kézilabdás lányokat, valamint a „névtelenekeket” figyelmét.

A csapatok jelentkezését április 27-ig a Pergamen papírboltban kérjük leadni. Szeretettel várunk minden jelentkezőt!

Lányok! Mutassuk meg a férfiaknak, hogy mi a fociban is jobbak vagyunk! Bizzunk benne, hogy nekünk is szurkolnak a meccsen annyian május 1-jén, mint a „Hunyadinak” hétvégeken!

Újra nyílt Békésszentandrásban a buszmegállónál a Kínai diszkont.

Bővülő árukészlettel, cipők 200 Ft-tal olcsóbban.

A piaci áraktól kedvezőbb árakkal várja vásárlóit

VANG GENBAO

ARGOMEX kőburkolatok!

Az ARGOMEX Kft. falburkoló kövei évek óta egyre több épület lábazatát, homlokzatát díszítik. Most csúszásmentes padlólapok gyártását is megkezdtük, melyeket teraszok, járdák és belső téri padlók burkolására ajánlunk.

ARGOMEX Kft.

Békésszentandrás Szarvas között, a 44-es főút 71,3 km-énél.
Telefon/fax: 66/313-439

Nézzen be hozzánk, megéri Önnek!

ARGOMEX betonpatika!

Különlegesen erős térbetont szeretne? A költséges vasalás helyett alkalmazza az olcsóbb svájci műanyagszálat! Dél-magyarországi képviselő, szaktanácsadás: ARGOMEX Kft.

Baumit zsákos hőszigetelő, és nemesvakolatok gyári áron!

A piac legjobb csemperagasztóit kínáljuk!

Kiváló minőségű olasz fehércement reklámáron!

ARGOMEX Kft.

Békésszentandrás - Szarvas között, a 44-es főút 71,3 km-énél.
5561 Békésszentandrás, Kisfaludy u. 30. Telefon/fax: 66/313-439

Örömmel értesítjük, hogy a Bábolna Rt. Brojlertenyésztési Igazgatóság, illetve a Bábolnai Naposcsibebolt irányításával **NAPOSCSIBEBOLTOT** nyitottunk Békésszentandrásán.

Naposcsibe fajtaválasztékunk:

- ARBOR ACRES húshibrid naposcsibe (fehér tollazat, héthetes vágótömeg 2,0 kg)
- Bábolna Tetra-SL tojóhibrid naposjérce (barna tollazat, évi 310 darab 60-70 g tömegű barna héjú tojás)
- Bábolna HARCO kettőshasznosítású naposcsibe (Fekete tojó, évi 300 darab 60-70 g tömegű barna héjú tojás, kendermagos kakas, tízhetes vágótömeg 1,8 kg)
- Bábolna Tetra-H kettőshasznosítású naposcsibe (többnyire barna tojó, évi 280 darab 60-65 g tömegű, barna héjú tojás, tetszetős színű kakas, tízhetes vágótömeg 1,9 kg)

Naposcsibéinkhez mindenkor megtalálja a neveléshez szükséges vitamin- és gyógyszerkészítményeket. Áraink mindig kedvezőek! Vigyázat! Fajtáinkat hamisítják!

Címünk:

Békésszentandrás, Tessedik u. 27.
Telefon: (06-60) 364-525

Ajánljuk MAGunkat!

Lucerna vetőmag:

TÁPIÓSZELEI-1 Elit

KERESKEDELMi fémező

Fénymag: KISVÁRDAL-41 I. fok

Hibridnapraforgó: U-55-E, VIKI, HOGGAR, FLORAKISZ, NATIL, ASTIL

Hibridkukorica: STIRA, MARISTA, D-524, D-471, GAZDA, NORMA, BELLA, Szegedi DC-488 stb. (jelentős árengedménnyel)

Lehetőség van a vetőmagok meghitelezésére, vagy a betakarítás után a termésből történő kiegyenlítésre is.

MEZŐMAG Gmk.

Szarvas, Szentési út 5-ös km-kő, Kákai major.
Telefon/fax: 66/312-376 * Rádiótelefon: 30/455-364

Szentendrési Híradó

ÖNKORMÁNYZATI HAVILAP

Kiadja:

Békésszentandrás Nagyközség Önkormányzata

Felelős kiadó: Sinka József

Szerkeszti: a Szerkesztő Bizottság

Tagjai: Horváth Sándorné, Palotai Gabriella, Molnár Imre,

Fabó István, Sinka Csaba

Készült: SZARVASPRESS Bt.

Telefon/fax: (66) 313-144/19

NYTSZ: 372/2/1995